

KAMAL ABDULLA

Şeirlər

II cild

Bakı – 2025

Ön sözlərin müəllifləri:
Vaqif Bayatlı Önər,
Ulucay Akif

Rəssam:
İlham Elxanoğlu

Kamal Abdulla. Şeirlər. II cild

– Bakı: Sim-Sim, – 2025. – 176 s.

Xalq yazıçısı, akademik Kamal Abdullanın şeirlər kitabında müəllifin poetik dünyası, sözə olan münasibəti, yaşanan və yaşanacaq hadisələrə yanaşması, ümidin və inamın fəlsəfəsi əks olunub.

Müəllif şeirlərində hisslərini, müşahidələrini və ədəbi baxışlarını mifoloji sehrin intonasiyası ilə obyektiv gerçəkliyin məntiqi ardıcılığı üzərində təqdim edib.

Kamal Abdullanın poeziyası oxucunu zaman axınında düşünməyə, işığın və qaranlığın mahiyyətini dərk etməyə səsləyir. Müəllifin şeirləri bir xəttli deyil, şaxələnir, oxucu üçün yeni üfüqlər açır.

Kamal Abdulla şeirlər kitabında fəlsəfi-lirik şeirlərlə yanaşı süjetli şeirlər də daş kitabələr üstündə yazılmışcasına qarşımıza çıxır.

ISBN: 978-9952-28-779-0

© Kamal Abdulla, 2025

“KİMƏ YOX XATIRLAMAĞA, UNUTMAĞA DA KİMƏ YOX”

Nə qədər böyük və dəhşətli Tənhalıq! Bu Tənhalıq Sevgi kimi!

Mən dünyanın bu qədər Tənhalıqla sevil-diyini az-az görmüşəm. Bu dəhşətli Tənhalıq mə-nim yadımda həm də ən çox xatırlama və ən çox unutma kimi də qalıb.

Kamalın ürəyinin, keçmişinin, gələcəyinin, göyüzünün mənzərəsini göstərən ikinci bir beyt də hətta heç nə yazmadığı, həyatın ən adi can-sıxıcı anlarında belə Kamalın ən dəqiq mənzə-rəsini verən bu misralardır:

*Manə deyənlər gərək səsləri tanı,
Yaxşı tanı, sonra yer ver içində.*

Şairlik, doğrudan da, səsi tanımaqdan, içində hansı səsə yer verməyi, hansı səsə yer vermə-

məyi seçə bilməkdən başlayır. Yaxşı deyilib ki, çox oxumaq ona görə lazımdır ki, necə yazma-
mağı öyrənəsən. Azərbaycanın tanınmış şairləri-
nin əksəriyyəti, yəqin ki, heç vaxt necə yazma-
mağı öyrənə bilməyəcəklər. Kamal Abdulla elə
ilk şerlərindən sübut elədi ki, nəinki necə yazma-
mağı çox gözəl bilir, hətta hər səsin, hərfin üs-
tündə indiyə qədər heç bir şairin əsə bilməyəcəyi
qədər əsir və indiyə qədər heç kəsinki olmayan
səslərə “mənim ol” deyir və onlar onun şeri olur.
İstər bu mənada, istərsə də çox misraları, şerləri,
iç mənzərələrilə Kamal Abdulla mənim ən doğ-
ma şairimdir.

Və özümə hər cəhətdən doğma saydığım
Kamalın hər misrasında, səsində onun heç kəsə
görünməyən Göyüzünə əzabla açılan qanadlarını
gördüm. Mən bu görünməz qanadları onun baş-
qa janrlarda yazdığı yazılarda da görmüşdüm.
Onun şer qanadları, şer Göyüzü özünün başqa
qanadlarından, başqa Göyüzündən "daha gözəl
göründü", daha gözəl uçurdu və bu ona heç vaxt
heç nəyin yaraşmadığı qədər yaraşırdı.

Mən həm də onun bu görünməyən Göy-
üzündə hər bir görünməyən ulduzunun bir yeni
Göyüzü olduğunu, görünməyən qanadlarının hər

bir lələyinin isə ayrıca bir qanad olduğunu görürəm. Bu, əbədi bir uçuşdur. Bu uçuşda hər an hər bir yeni ulduz yeni bir Göyüzünə, hər bir lələk yeni bir qanada çevrilir.

Dünya kimi şər də başlamır, qurtarmır. Mən ona görə də bu kitaba Ön Söz yazmadım. Unutmağa kimsənin olmamağına gəldikdə isə... unuda bilməyəcəklərimizin içində artıq bu kitab var. Öz ömrünü yaşayacaq.

Vaqif Bayatlı Önar

“İNDİ NAR YETİŞƏCƏK” ...

*“Sən çətin tapasan axtardığını,
Sən axtardığını itirməyiblər”*

Bütün ömrü axtarışdan bir addım da kənarda keçməyən insanoğlu üçün bu misralar, mütləq ki, nəsə deyir, nəyisə izah etməyə çalışır.

Mən bu misraları ilk dəfə eşidəndə, üzüm-də təbəssüm yarandı, bütün axtarışlarımin narahatlığı da bir göz qırpımında buxarlanıb yoxa çıxdı, yüngülləşdiyimi hiss elədim.

Doğrudan da, bəlkə də, bizim axtardığımız bütün şeyləri gərək ki, birinci, kimsə itirə. Ya da, heç olmasa, tullaya bir kənara, imtina edə.

Kamal Abdullanın bu misraları oxucudan çox özünə ünvanlanır, müəllif özünə təskinlik verməyə çalışır.

Maraqlıdır ki, Kamal Abdulla təkcə poeziyada yox, nəsrə də bu axtarışın ardınca gedib oxucusu üçün tamamilə başqa dünyaları açır.

“Sehrbazlar dərəsi”ndəki Görükməz təpə
bütün axtarılanların və itirilənlərin ünvanı deyilmi?!

*“Bu gün də, sabah da vuracaq ürək,
Biz buna nə qədər sevinəcəyik.
Bizim səhvlərimiz tükənməyəcək,
Həyatımız boyu öyrənəcəyik”*

Ömrün sonuna qədər davam edəcək bu
axtarışda müəllif səhvlərin də bizi ömrün sonuna
qədər müşaiyət edəcəyini, hətta bu axtarışlarda
çox şeyi itirəcəyimizi bilir, amma bu da onu
məyus eləmir:

*“Nələr arzuladıq, nələr qazandıq,
Hələ nələri də itirəcəyik...”*

*Hələ nələri də itirəcəyik,
Bu dərs olmayacaq yenə də bizə.
İtmiş əvəz də gətirəcəyik –
Yenə çiyin-çiyinə, yenə diz-dizə...
Hər şey təzədən?
Hər şey təzədən!”*

Axtarışın, axtarışın gətirdiyi səhvlərin ömrün sonuna qədər davam edəcəyindən əmin olan müəllif yenə də ümitsiz görünmür, hər şeyin təzədən başlayacağına inanır.

Xəlil Cübran elm və poeziyanı müqayisə edərkən belə bir fikir səsləndirir:

“Alim və şair arasında yaşıl çəmənlik var: alim onu keçə bilsə müdrik, şair onu keçsə peyğəmbər olacaq”.

Yəqin Kamal Abdullanın həm də alim olmadığından ki, bu fikri ilk oxuduğumda yadıma elə ilk o düşmüşdü. Sonra Xəlil Cübranın dediyi “yaşıl çəmənliyin” necə olduğunu, necə göründüyünü gözümdə canlandırmağa çalışdım. Mənə elə gəldi ki, Kamal Abdullanın içindəki alimlə şairi ayıran, daha doğrusu, birləşdirən həmişə o çəmənliyi onun nəsr əsərləri, “Sehrbazlar dərəsi” romanındakı həmişə o dərədir.

Həmişə “Yaşıl çəmənliyi” Kamal Abdullanın “Sehrbazlar dərəsi” şeirində də tapmaq olur:

*“Bütün zamanların sehrbazları
Birdən güc gələlər – dəyişə dünya.
Gələ bu dünyanın solmaz baharı,
Dəyişə bir səhər, gül açar hər yan.*

*Gözümüz önündə hər şey dəyişə:
Gözümüz önündə məhv ola iblis,
İtə yaşıl rəngin yaşıllığında”.*

Müəllifin dediyi o yaşıllıq, bütün pisliklərin içində itib-batmağını arzuladığı o yaşıl çəmənlik də təhtəşüurunun ən dərinliklərindən özündən xəbərsiz ortaya çıxan bir nəsnədir. Elə bir nəsnə ki, onun elm-nəsr-poeziya üçbucağına qucaq açır. O yaşıl çəmənlik hər cümləsinin nüvəsi, beynidir. Nə qəribədir ki, bütün texnoloji alətlərin beyni, yəni platası da məhz yaşıl rəngdə olur, bütün informasiyalar bu yaşıl platanın içində toplanır.

Poeziyanın qeyri-adi bir xüsusiyyəti də var. O, sözə özünün ilkin formasını qaytarır. Ən çox istifadə olunmuş, ən çox deyilmiş, sanki artıq dadı-duzu getmiş sözlər də poeziyada parlaya, özünü yenidən göstərə bilir. Nə qəribədir ki, poeziyaya aid etdiyimiz bu xüsusiyyətdən Kamal Abdullanın nəsrinə də xali deyil. Di gəl, mən Kamal Abdullanın nəsrini poetik adlandıрмаğın da tərəfdarı deyiləm. Sözlərə ilkin formasını qaytaran müəllif qulağımızın unutduğu ahəngləri yenidən bizə eşitdirir.

Kamal Abdullanın poeziyası bir xəttli deyil, şaxələnir, geniş qol-budaq açır oxucusu üçün.

Fəlsəfi-lirik şeirlərlə yanaşı süjetli şeirlər də daş kitabələr üstündə yazılmışcasına qarşımıza çıxır. Bu şeirlərə, şübhəsiz, müəllifin “Kitabi-Dədə Qorquddan sirriçində nəğmələr” silsiləsini aid etmək olar. Bu silsiləylə yanaşı “Aqamemnonun döyüşçüsü”, “Beyrəyin kafir qızı ilə vidalaşib əsirlikdən qaçması” kimi digər şeirləri də eyni konseptuallığa malikdir.

Şeirin ümiddən yoğrulduğuna inanmışam həmişə. Ümid yaşayan bütün bədənləri, ruhları ən sonda tərk edən, bəzən heç sonda da tərk etməyən işıq parçasıdır. O işıq, o enerji bizi həmişə hərəkətdə olmağa, düşünməyə, inanmağa, cəhd etməyə kökləyir. Kamal Abdulla poeziyası da bu ümidlə yoğrulub, oxucunu qaramatdan kənar saxlayır, inanmağa, yenidən başlamağa səsləyir. İstəyirəm ki, bu yazı da elə müəllifin ümidlə yoğrulan şeirlərindən birinin son bəndiylə yekunlaşsın:

*Bu dünyaya bəlkə də
bir az vaxtsız gəlmişik.
Kim deyərdi solacaq,
soldu nar çiçəkləri.
Vaxt gələcək ağrımız
örtüləcək çiçəklə,*

*Bütün yaralarımız
yenidən bitişəcək.
Hər şey qurtaracaqdır
xoşbəxt bir gələcəklə,
Soldu nar çiçəkləri
indi nar yetişəcək!*

Bu kitabda həmçinin Kamal Abdullanın şeirlərinə bəstələnmiş mahnılar da yer alır. Görünür, vərəqlər artıq təkcə sözü yox, səsi də özündə yaşatmağı öyrənib. Xoş müəllələr və xoş dinləmələr!

Ulucay Akif

NAR
ÇİÇƏKLƏRİ

Alın yazısı hədər yazılmaz...

İsti yay günü heysiz bir axşam...
Bu uzaq yolun bağrını dəlib
Mən ha çağırısam, mən ha bağırısam,
Heç kim inanmaz – bu odu gəlib.

Kim xatırlayar, nədən başladıq –
Bu ömür ki var – əvvəli hanı?
Necə yaşadıq, necə yaşlandıq,
Payız da bitir – xəzəli hanı?

Sənin özünün Allahın varmış,
Sənin gözünün içində imiş.
Sənin Allahın daha cavanmış,
Sənin Allahın daha gözəlmiş.

Alın yazısı hədər yazılmaz,
Qayıdacaqdın – taleyin budur.
Sənin üzündə kədər yazılıb,

Gözün doludur, qəlbin doludur...
Yayda qar deyib üzümə baxma,
Mən köməyimə kimi səsləyim?
Allah var deyib üzümə baxma,
Gücüm qalmayıb sənə "hə" deyim.

Unutmağa kimsə yox

Mənə deyən gərək nə olub axı,
Nə çabalayırsan, söylə, nə xəbər.
Sən çətin tapasan axtardığını,
Sən axtardığını itirməyiblər.

Nələr arzuladıq, nələr qazandıq,
Hələ nələri də itirəcəyik.
Yollara sarılıb biz də uzandıq,
Hara gəlib çatdıq belə tələsik?

De mənə, varmıydın, ya bəlkə yoxdun?
De mənə, yuxudu bəlkə bu dünya?
Bu bulaq suyunda sənmiydin axdın?
O bulud apardı səni haraya?

Vaxt gəlir, hər şeyin yetişir sonu,
Bu nəydi qurtardı, yox oldu, getdi?
Bu da bir həyatdı, oynadıq onu,
Bu da bir oyundu, yaşadıq, bitdi.

Yollar getdi üzü dağa,
Yoxuşlar enişlərdən çox.
Kimsə yox xatırlamağa,
Unutmağa da kimsə yox.

*Kim dedi ki, simurğ quşu
var imiş... **

Ürəyinin əzab dolu yerinə
Elə gəlib qaranəfəs çatarsan –
Mat qalarsan bu dünyanın sirrinə,
Dərin fikir dəryasına batarsan.

Ümidlərin göydə durna lələyi...
Kim dedi ki, simurğ quşu var imiş?!
İtən ümid – ömrümüzün bəzəyi,
İtən lələk göydən yağan qar imiş.

Arzuların dil açıb yalvarar ki,
Əvvəl-axır bir oyuncaq ver bizə.
Olacağın olmağına nə var ki,
Bircə dənə “olmayacaq” ver bizə.

* Musiqi: İlkin Valehoğlu
İfaçı: Kamilə Nəbiyeva

*Payız sevgisi**

Hərdən oturub özüm-özümə
Mən o gecəni xatırlayıram,
Gözün gözümə, dizin dizimə
Bir də musiqi – sakit, aram.

O uzaq gecə başlayan payız
Hələ nə qədər davam edəcək.
Yağışlı gecə, həyacanlı qız
Hardan gəlmişdi, hara gedəcək...

Payız ömürdən uzun sürəcək –
Payız nəğməsi, payız sevgisi.
Yellədi bizi qəmli yelləncək,
Uçurdu bizi, qaçırdı bizi.

* Musiqi: Cabbar Musayev
İfaçı: Samir Piriyeu

Payız sevgisi gəldi gizlicə,
Gizlicə getdi, gəldiyi kimi.
Mən elə bildim bitməz o gecə,
Hər şey olmayır bildiyin kimi.

Yelləncək uçar boş-boşuna,
Həyat dayanar, yelləncək uçar...
Baxmaz küləyə, baxmaz yağışa –
Sən orda naçar, mən burda naçar.

Payızda gəlməz bir daha sevgi,
Həmən gecə də uzaq bir yuxu.
Həmən gecəylə getdi mənimki,
Bir ümid qaldı, bir də bu qorxu.

Sən axtardığını itirməyiblər

Qalın bir meşənin vahiməsidir,
Bir-iki ağacda görükür bizə.
Bu səs nə zamanın boğuş səsidir,
Toxunub girməyir ürəyimizə.

Əvvəlki o təmiz nəfəsin hanı,
Bir balaca xaric səs var içində.
Mənə deyən gərək səsləri tanı,
Yaxşı tanı, sonra yer ver içində.

Mənə deyən gərək nə olub axı,
Nə çabalayırsan, söylə, nə xəbər.
Sən çətin tapasan axtardığını,
Sən axtardığını itirməyiblər.

Bu görüş də bir qəribə nağıldı^{*}

Yenə gəldin, elə bildim gəlməzsən,
Tapdın məni, gör nə qədər vaxt keçib.
Sənsiz burda nələr oldu – bilməzsən,
Baxma belə yad-yad, qərib-qərib.

Yəqin mənim taleyimsən, yazımsan,
Yəqin mənim sən varımsan, yoxumsan,
Bəlkə mənə yuxu kimi uzaqsan,
Həmən şirin, unutduğum yuxumsan?!

Bu görüş də bir qəribə nağıldı,
Niyə getdin, niyə gəldin yenə sən?
Həyat yenə əvvəlinə yığıldı,
Sən də indi mənim üçün yenisən.

^{*} Musiqi: Hüseyn Məhəmmədoğlu
İfaçı: Aysel İbrahimova

Elə bil ki, getməmişən heç yana,
Görüşürük ilk dəfədir səninlə.
Mən deyirəm: xoş gəlmişəm dünyana,
Sən deyirsən: dumanınla, çəninlə...

Yol - 1

Yolla gedən olmasa, bilinməz,
Bilinməz gəlir bu yol, ya gedir.
Yol var bütün ömür boyu gəlinməz,
Yol var gəlir çatır, yanında itir.

Biləmmədim gəlir, gedir izlərin?
Biləmmədim hansındasan yolların...
...Səni necə gizlədir gözlərin,
Səni necə qoruyur qolların...

Gəldiyim yolla

Gəldiyim yolla da qayıdacağam
İsti arzuların başlanğıcına.
İti addımlarla qayıdacağam
Nakam ümidlərin lap acığına.

Salxım buz dənəsi donduğu üzlər
Ağız ayıracaq, dodaq büzəcək.
Ulduz tozu kimi qonduğum üzlər
Məni səsləyəcək, məni gəzəcək

Bu ulduz tozunun yazısı güclü,
Bu ulduz yolunun səması geniş,
Arxamca əl edər on iki bürcü,
Bu da bir qayıdış, bu da bir gedış.

Gəldiyim yolla da qayıdacağam,
Yolun başlanğıcı – yolun sonucu.
Mən qayıtmalıyam nə qədər sağam,
Mən nə birinciyəm, nə də sonuncu.

*Nar çiçəkləri**

Yaşıl nar ağacının
soldu nar çiçəkləri.
Soldu nar çiçəkləri,
kim deyərdi solacaq?
Birdən-birə büzüşdü,
qocaldı ləçəkləri.
Soldu nar çiçəkləri,
guya ki, nə olacaq...

Bu ağrılar, əzablar
bizə gəlib dəydilər.
Unuduldu sevilən,
unuduldu sevəni.
Bu ağacın içində
məni gizlədəydilər,
Dost da gəlib baxaydı,
tapammayaydı məni.

* Musiqi/ İfaçı: Mehriban Zəki

Kağızdan evcik qurub,
qızıl saray bilmişik.
Nahaqdan incitmişik
qüssəli ürəkləri.
Bu dünyaya bəlkə də
bir az vaxtsız gəlmişik.
Kim deyərdi solacaq,
soldu nar çiçəkləri.

Vaxt gələcək ağrımız
örtüləcək çiçəklə,
Bütün yaralarımız
yenidən bitişəcək.
Hər şey qurtaracaqdır
xoşbəxt bir gələcəklə,
Soldu nar çiçəkləri –
indi nar yetişəcək.

Yaşa bu dünyada

Bəxti-taleyindən gileylənen dost,
Bəxtimiz gətirib – biz doğulmuşuq.
Bəxtimiz gətirib, bu gen dünyada
Bir nəcib anaya oğul olmuşuq.

İndi artıq hər şey öz yerindədi,
Bizik birləşdirən əvvəli, sonu.
Yenə də dünya öz məhvərindədi,
Nə sən yadındasan, nə də mən onun.

Yadımızda qalaq bir-birimizin,
Biz axı taleyi bir yoğrulmuşuq.
Sürünə-sürünə, dizin-dizin
İşığa üz tutub biz doğulmuşuq.

Bəxt bizi gətirib ana bətninə,
Düşmüşük, çıxmışıq, gəlmişik başa.
Belə gileylənmə, dost, bəxtindən,
Yaşa bu dünyada, yaşa, yaşa.

Divar önünə

Yadında qalıbmı harda, nə vaxtdı
Yolun əvvəlinə qoydular səni.
Sən bir hədəf idin, yol ox idi,
Tarıma çəkilmiş ox idi o yol...

Elə bil ki, sənin çəkin yox idi,
Sən çağrılırdın, sən səslənirdin.
O yoldan o yana yollar çox idi,
Sən gör haraya həvəslənirdin.

Dünyanın bu boyda yolları qaldı,
Səs səni apardı iynə ucuna.
Yolların geniş, hamarı qaldı,
İynə ucundan keçmək istədin...

Yollar ilan kimi kəsdilər yolu,
Quş deyildin – uçmaq istədin.
Dünyada bəlkə də möcüzə olur,
Bu elə o idi – səni səslədi.

Qatdı qabağına yollar səni,
Yarı ölü kimi, yarı sağ kimi.
Divar önünə qoydular səni,
Sən – hədəf kimi, yollar – ox kimi.

Ölərək - ayılıb görürük ki, varıq

Bu gün də, sabah da vuracaq ürək,
Biz buna nə qədər sevinəcəyik.
Bizim səhvlərimiz tükənməyəcək,
Həyatımız boyu öyrənəcəyik.

Nədən qaçarıqsa, rast olar bizə,
Yaxşının yanına pisi düzərik.
Üzdənirəq dostlar dost olar bizə,
Kişi düşmənlərə dodaq büzərik.

Uçunar yuxuda sakitliyimiz,
Elə bil təyyarə boşluğa düşər.
Yenə dikələrək, canlanarıq biz,
Bütün təhlükələr belə ötüşər.

Dərindən dərinə nəfəs alanda,
Yenidən uçmağa həvəs olanda,
Ən ağır günündə, ən son günündə
Dərdini deməyə bir kəs olanda.

Bütün dahiləri qovub uzağa,
Girəndə təkliyin həyəcanına,
İllərin yükünü biz yığa-yığa
Dürtəndə bir günün çamadanına.

Yenidən dünyaya gəlmək istəyib,
Səhvsiz yaşamağı arzulayırıq.
Son dəfə sakitcə ölmək istəyib
Ölərik –
Ayılıb görürük ki, varıq.

Büllur qab

Sən büllur qab idin – soyuq, bəzəkli,
Sənə nə oldu ki, canlandın belə?!
İçi susuz qabdın – süni çiçəkli,
Səni kim aldatdı, inandın belə.

Kim dedi arzusan, ümidgahsan?!
Arzunu şüşədən yaratmazdılar.
Hansı naəlacın son pənahısan,
Uşağı da belə aldatmazdılar.

Hamını mat qoydun bircə anda sən,
Bəlkə də baş verdi bunlar yuxuda.
Birdən silkələnib canlananda sən
Mən susdum qorxudan...

Susdum heykəl tək.
Elə bil heç zaman danışmamışdım.
Çünki sən gözəldin, gözəl görünmək
Heç kimə bu qədər yaraşmamışdı.

Arzular şüşədən yaradılmayır,
Arzular, ümidlər niyə qırılsın?
Bizim alnımıza o yazılmayıb,
Necə büllur qabdı – elə də qalsın.

Qayıtsın əvvəlki donuqluğuna,
Canlanan arzuyla neyləmək olar?
Qayıtsın işıqlı soyuqluğuna,
Dünyanın əbədi qanunları var.

Səninki yenə də səndə qalacaq

Bir az günəşindən işıq ver mənə,
Səninki yenə də səndə qalacaq.
Yıxılsam, əlimdən tut,
Səninki səndə qalacaq.

Kimdən nə kəsmisən, səndə qalacaq –
Məhəbbət, səadət, gözəllik, vüqar.
Səndən heç bir hesab almayacaqlar,
Səninki yenə də səndə qalacaq.

Düz yollar haracan uzanasıdı?..
Tutmayacaqlar ki, düzü-dünyanı.
Gec, ya tez bu çevrə qapanasıdı,
Sonu çatacaqdır komediyanın.

Səninki yenə də səndə qalacaq,
Qəlbində qalacaq demədiklərin,
Ürəkdən ağlayıb gülmədiklərin,
Hamısı, hamısı səndə qalacaq.

Səndən uzaqlarda – bilmədiklərin,
Səndən uzaqlarda – quru bir kədər.
Bir-iki göz yaşı – silmədiklərin,
Fərəhli, sevincli günlər, günlər...

Səndən uzaqlarda günəş çıxacaq,
Səndən uzaqlarda yağış yağacaq.
Səndən uzaqlarda Qadın doğacaq
Ağrılı-əzablı yenə də Səni.

Hər şey təzədən

Nələr arzuladıq, nələr qazandıq,
Hələ nələri də itirəcəyik.
Yollara sarılıb biz də uzandıq,
Yollar şahə qalxıb göyə dirəndi.

Hələ nələri də itirəcəyik,
Gözündən görürəm, bu dost itəcək.
Yalın ayağıma batmaq istəyib,
Yolun ortasında tikan bitəcək.

Ən gümanlı yerə güman dalıyca –
Dənizə su üçün, göyə su üçün!
Səninki bildiyin müqəddəs, uca
Ətəyi namazlı bir arzu üçün...

Bu arzu dalıyca yüyürən zaman
Qəfildən bu gözəl nağıl bitəcək.
Tikanı hərlənən iz – dəmirdaban,
İzindən bilirəm, bu dost itəcək.

Hələ nələri də itirəcəyik,
Bu dərs olmayacaq yenə də bizə.
İtmişə əvəz də gətirəcəyik –
Yenə çiyin-çiynə, yenə diz-dizə...
Hər şey təzədən?...
Hər şey təzədən!...

*Mən öz üfûqümə
çatdım bu səhər -*

Üfûq məndən qaçmadı,
Məndən uzaqlaşmadı.
Üfûq mənə başladı
dərdini danışmağa.

Üzüm üzünə dəydi,
Gözüm gözünə dəydi.
Mənim dərdim nəydi
Onun dərdi yanında.

Təkcə özüm özümlə

Dəmir məntiq məni cana gətirər,
Yalanlara inanaram, nəhayət.
Mən kasıba yaman baha oturur
Əfsanələr aləminə səyahət...

Bir də görürəm, tapammıram özümü,
Dönüb sənə, ona, buna – itmişəm.
Güzgülər də göstərmirlər üzümü,
Ay Allahım, mən sənə nə etmişəm?

Unudaram yaxşılığı, günahı,
Rahat-rahat unudaram düzü mən.
Unudaram qaş-gözüümü, vallahi,
Bir başqasın elə billəm, özüməm.

Əvvəl-axır əfsunçular yorular,
Hər şey dönər qəlibinə, yerinə.
Asudəlik marşı çalar borular,
Mat qalarıq bu dünyanın sirrinə.

Dəmir məntiq sahibləri çağrılar,
Heç kim bilməz, nə baş verdi bizimlə.
Bütün miflər bircə-bircə dağılar,
Yenə qallam tək cə özüm özümlə.

Ağ atlı oğlan

Nağıldan çıxmışdı Ağ atlı oğlan,
Qalın bir kitabın səhifəsindən.
Atı şahin kimi qanadlı oğlan
Çapırdı şəhərə böyük həvəslə.

Yolunda min kələk qurdular onun,
Ağ at olmasaydı, oğlan batardı.
Canına daraşdı “ac qurdlar” onun –
Ağ at qurtardı.

Sonra da üstünə yağdı çiçəklər,
Bir çiçək yüz çiçək, min çiçək oldu.
Oğlanı fərəhdən boğanda qəhər
Ağ atın gözləri çiçəklə doldu.

Təzə həyatını bəyəndi oğlan,
Alqışlar yağ kimi yatdı canına.
Nağıl, əfsanələr çıxdı yadından,
Bir gözəl yazıldı burda alınına.

Bir vaxt keçəcəkdi – kiçik, qısa vaxt,
Nağıla qayıtmaq istəyəcəkdi.
Qəribsəyəcəkdi nağılçün ağ at,
Kişnəyib oğlanı səsləyəcəkdi.

Səsi eşitməmək asandan-asan,
Oğlan ağ atına minməyəcəkdi.
Ağ at istəyəcək təkcə qayıtsın,
Yollar da geriyə dönməyəcəkdi.

Oğlanı yuxudan incə biləklər,
Zərif təbəssümlər oyadacaqdı.
Ağ atın gözünə dolan çiçəklər
Qızların əlinə qayıdacaqdı.

*Beyrəyin kafir qızı ilə vidalaşib əsirlikdən qaçması**

Uca qala divarları gecə kimi lal,
On dörd günlük ay da ona yol göstərirdi.
Kafir qızı yalvarırdı: “Getmə, bəyim, qal”,
Oğuz eli uzaqlarda yol gözləyirdi.

Düşdü qala divarından orğan ilə o,
Göz yaşları yuxarıdan yağdı yağış tək.
“Kafir qızı, gözlə məni – gəldi dilə o –
Gözlə məni – doluxsundu, dilləndi Beyrək.

Gözlə məni, mən dönəyim ulu elimə,
Orda məni ölmüş bilən dost, düşmənim var.
Qılıncım var, ox-yayım var – alım əlimə,
Bir atam var, gecə-gündüz məni ağlayar.

* Musiqi: Sərdar Fərəcov
İfaçı: Samir Cəfərov

Necə durum, necə qalım – dağılır dünyam,
Oğuz eli on altı il məni gözləyir.
Bu gün mənə düşmən olub, yağdı dünyam,
Necə dözümlər, mən dözsəm də, ürək dözməyir.

Deyiklimi başqasına gəlin verəcək,
Diri-diri göməcəklər torpağa məni.
Onlar hələ Beyrək kimdi, bilib görəcək,
Dönəcəklər qabağımda yarpağa mənim.

Kafir qızı, bir gün sənə qayıdaram mən,
Amma indi mənim eşqim – intiqam eşqi.
Məgər səni bu dünyada unudaram mən,
Qılıncıma doğranaram, unutmaram ki”.

Boz aygırın harayladı, Boz aygır gəldi,
İyləşdilər, on altı il uçdu duman tək,
Beyrək daha dayanmadı, yola düzəldi,
Kafir qızı hasar üstə qaldı tənha, tək.

Şahin kimi uçdu, getdi, itdi uzaqda.
Bir həsrətli yuxu imiş bu Oğuz yolu.
Boz aygırlı Beyrək oldu nöqtə uzaqda,
Kafir qızı hasar üstə, gözləri dolu...

Sənin yolun

Vaqif Bayatlıya

İşıqlı baxışın içindən keçir,
Bütün güclülərin gücündən keçir,
Mehriban, sevimli üzlərdən keçir,
Sənin yolun hardan keçir?

Sən hardan gəldin ki, ürəkdən keçdin,
Ümiddən adladın, diləkdən keçdin,
Bir dünya boyunda ələkdən keçdin,
Sən hardan gəldin?

Axı sən özün də ümid kimiydın,
İçindən keçdiyin arzuydun axı...
Axı sən gözləri böyük kim idin?
Sənin bu idimi arzuladığın?

Ürəklər böyüdü, yol verdi sənə,
Çiçəklər böyüdü, yol verdi sənə
Sən elə keçdin ki, inanmadılar
Bir də geri dönəsən.

Bu boyda dünyanın böyüklüyündən
Böyüyə-böyüyə keçdi gözlərin.
Dostların, yadların dönüklüyündən
Gözlərin keçmədi, sən özün keçdin.

Gözlərin qayıtdı gəldiyi yerə,
Hər şeydən silkindi darıxmış kimi.
Ulduzdan silkindi, aydan silkindi,
Dənizdən silkindi, çaydan silkindi.
Gözlərin qayıtdı ilkinliyinə –
Sən özün qaldın.

Sən özün dünyanın böyüklüyündən,
Sevən ürəklərin nəhəngliyindən,
Bütün arzuların kövrəkliyindən
Keçə-keçə getdin evinə sarı.

Mövzu

Bir uzun səhraydı –
ucu-bucağı yox,
sorağı yox,
hardan başlayırdı, harda itirdi.
Bir dəvəydi –
kövşəyə-kövşəyə,
yuxulu-yuxulu
bu səhranı gedirdi.
Səhra da dəvəylə addımlayırdı –
ucu yox, sonsuz səhra.
Elə bu zaman
uzaqdakı ölkələrin birində
bir işığın saçağı
bir ağacın
üstündəki bir yarpağa sancılmışdı.
O yarpaqdan süzülə-süzülə
təzəcə yol almışdı üzü torpağa...

Mövzunun variasiyası

Ürəkdən istəsən əgər,
Hamımız yanına gələrik,
diz çöküb ölərik
ayaqlarının altında –
yarpaqlardan süzülən işıq
torpağa çatana qədər.
Ürəkdən istəsən əgər,
ürəyimiz ürəyinin
ahəngiylə köklənər,
sənin gözün ilə
sevər, bəyənər.
Ürəkdən istəsən əgər,
Yarpaqlardan süzülən işığı
uzun, isti bir səhranı ölçən dəvə
ayaqüstü
alayarımçıq yuxusunda görər –
ürəkdən istəsən əgər.

Günahlarım

Günahlarım ürəyimdə dağ oldu.
Xatirələr mirvari tək düzüldü,
Sap qırıldı, mirvarilər dağıldı –
Hamısı da tək-cə sənə oxşadı,
birindən başqa.
Sonra gördüm, yox,
O da sənə oxşayır.

Peşmançılıq

Allah, sənin sevdiklərin
Qırıb-çatdı bir-birini.
Allah, sənin seçdiklərin
Daş qəlbli adamlardı.

Hər şey itirdi sehrini,
İtirdi ilk qəlibini.
Kim kimə saldı mehrini,
Kim kimə satdı qəlbini?

Allah, sənin adamların
Beyni yüklü, qəlbi tüklü.
Yaşadılar harın-harın
Fasiləsiz və sürəkli.

Axı sənə üz tutmamış
Bir addım da atılmadı.
Onda niyə qarış-qarış
Satıldı, dünya qalmadı.

Bəlkə sənin xəbərin var,
Nələr oldu bu dünyada?!
İstər ağla, istər yalvar –
Nə bir kimsə, nə bir adam...

Daimi bir qorxudayıq,
Alınıbdı nəfəsimiz –
Bəlkə sənin yuxundayıq,
Allah, sənin yuxunuq biz?

– Qurban olum, axı mənəm,
Aç qapını bax – mənəm,
Qayıtmışam sağ – mənəm,
Əvvəlki heç mən deyildim.

– Xəyal kimi gərilmisən,
Sən o xəyal deyilmisən?
Yorulmusan, yol gəlmisən,
Keç içəri, dincini al.

Bu dənizin sularını
balıqlarından başqa
içən olmadı.
Keçən olmadı bir daha
bu dağ yollarını –
yollar cığıra döndü.
Bir azdan cığırlar da
qaldılar cığıra-cığıra.
Bir azdan
onların da batdı səsləri,
bu dənizin sularında ay batan kimi.
...Bu dənizin sularını
balıqlarından başqa
içən olmadı.

Ruhani ata

O uzaq ulduzun işığı kimi,
Bir gün ürəyimə axıb gələrsən.
Ulduzlar yolundan çıxdığı kimi,
Göylərin yadından çıxıb gələrsən.

Məni peşman etmə, ruhani ata,
Çəkilməz bu cəza, ağrı çəkilməz.
Qisasların sayı günaha çatır,
Günahların yükü ağır – çəkilməz.

Çıxart günahımı alnımdan itir,
Sənin günahındır – mən günahkaram.
Ya da ki əfvimi özünlə gətir,
Keçib mən də səni bağışlayaram.

*Məni daha gözləmə... **

Məni daha gözləmə,
bu da bir işdi –
doğuldum,
yaşadım dünyada.
Məni daha gözləmə –
gözləmə dünyaya gələn
gəldiyinə qayıda.
Səni mən unutmaram –
xatirən
ən naməlum dumanlara
bürünəcək.
Səni mən unutmaram –
Ana bətninə qədər
unutmadıqlarım tək.

* Musiqi: Cavanşir Quliyev
İfaçı: Zülfiyyə Xanbabayeva

Məni daha gözləmə,
gəlib yığılma
səni görməyən
gözlərimə.

Səni mən unutmaram,
Səni mən unutmaram,
Məni daha gözləmə.

Vaxt gələr...

Vaxt gələr – bizim vaxt!
Buz kimi əriyər istidən
asfaltın üstündə –
kiçilər, nəzilər...
Bu vaxtın içində
sözləri sözlərin yanına düzərək
bütün əzabları çəkib uzadıb,
Uzun, möhkəm fitil kimi
ən cəfali caninin,
başı bəlalı caninin
daş olmuş ürəyinə aparmaq istəyəyəm.
...Bu fitil bir ahdan od tuta bilər...
Sonra özüm, mən özüm
bu cəfali caninin,
başı bəlalı caninin
daş olmuş ürəyində
diz çöküb aram-aram,
asfaltın üstündəki

əriyən vaxtı unudub,
üzümü anama tutub
“Əlvida” pıçıldayaram,
“bağışla” qışqıraram.

İşıq qalıb arxada

Bir işığın düz üstünə gedirdim,
Az qalırdım çıxım uçum çəkimdən.
Bir tonqalın tüstüsünə gedirdim,
Bütöv dünya tapacaqdım sanki mən.

İşıq məni səsləyirdi ana tək,
Mən gecəni gündüzümə qatırdım.
Hər şey dəqiq ölçülmüşdü sonadək –
Mən işığın düz yanına çatırdım.

Nə qırıldı bu sınanmış maşında?
İndiyədək sazdı kiçik çarxı da.
Bir də gördüm, işıq yoxdu qarşımda,
Mən getmişəm, işıq qalıb arxada.

Tənha fişəng

Ulduzsuz göylərə, qara göylərə
Atıldı qəfildən tənha bir fişəng.
Dünya işıqlandı gündüzdəki tək,
Göylər də mat qaldı belə sehirə.

Sonra öləzidi, yerə əyildi,
Göyə baxmayana da göründü o.
Bu ölən o yanan fişəng deyildi,
Niyə parlamışdı, niyə söndü o?

İzi də qalmadı göydə fişəngin,
O tənha fişəngi hamı unutdu.
Ulduzlar nizamlı o birisi gün
Yenə həmişəki yerini tutdu.

Bu nə işdi?!

Bu nə işdi, mən deyəsən yorulдум,
Mənə deyən gərək idi bu nəydi?!
Bir azcana kövrəkləşdim, duruldum,
Mən nə oldum – biri mənə deyəydi.

Bir azcana kövrəkləşdim, duruldum
Görən gördü nəyim yoxdu, nəyim var.
İnsanlara mən təzədən vuruldum,
Məni bir az çox istəyər insanlar.

Göy üzünün yerə dəyən qurşağı
Mənim doğma yaşadım...
İnsanların gözündəki işığı
Mən də gördüm, mən deyərəm yaşadım.

Saman çöpü

Az qalırdı yer də, göy də dağıla,
Soyuq günəş yavaş-yavaş batırdı.
Okeanda nəhəng-nəhəng dalğalar
O sahili bu sahilə qatırdı.

Tufan sanki son dəfə kam alırdı,
Bu dalğalar bizi qırıb-çatdılar.
Göylər matəm nəğməsini çalırdı,
Səni həmin okeana atdılar.

Sular səni aparanda dərinə
Əlin nəyə çatırdısa, əl atdın.
Bircə saman çöpü keçdi əlinə,
O da səni su üzünə çıxartdı.

Dünyanın sonuncu tənha adamı

Dünyanın sonuncu tənha adamı
Elə sevinər ki, tənhalığına,
Yadına da düşməz hardadı hamı,
Nə soluna baxar, nə də sağına,
Nə ağına baxar, nə də bozuna.
Şəhərdən şəhərə, ölkədən ölkəyə
Kəndləri, kəsəkləri vurur biri-birinə,
Yenə doydum deməz.
Yeməyi bol, içməyi bol,
Nə istəyir onu edir.
Hara istəyir gedir,
Hardan istəyir gəlir...
Hərdən nəysə xatırlamaq istəyir,
Xatırlamağa da çatmır gücü.
Hərdən kimsə ağ işığın
Soyuq xatirəsi tək
Uzaqdan keçib gedir

kölgələr kimi
başını əyə-əyə.
Az qalır yaddaşına dəyə.
Bu zaman duruxur,
çalalayır, vurnuxur,
Yuxusu ərsə qalxır.
Xatırla məni deyir kimsə ona elə bil.
Xatırlaya bilmir.
Bütün şəhərlər boş,
bütün kəndlər boş.
Dünyanın sonuncu adamı
qalıb şəhərlərlə,
qalıb kəndlərlə,
qalıb dənizlərlə,
dağlarla, düzlərlə
Üz-üzə!
Elə bil, təkbətək döyüşə girəcək
Hər iki tərəf.
Bu boyda dünyanın sonuna çatan,
Bu boyda yuxuya zəhər qatan
Dünya qopub gedir, yatan, yatan
Heç nə başa düşmür
və heç nə də xatırlamır.

Bütün fikri-zikri boşluq –
Gözü dünyanın açıq sinəsində,
Əli dünyanın yağlı yaxasında.
Xatırlamaq istəmir bizi
dünyanın sonuncu, tənha adamı.
Yada salınası bir şeyi yox,
Elə yaddan çıxası da.
Dünyanın sonuncu tənha adamı
qalıb son gününün
pis qorxusu ilə.
Dünya hey istəyir bu son adamdan
Qurtulsun, canını götürüb qaçsın.
...Baxır tutqun-tutqun göydən Yaradan,
Məcburdu göylərin qapısını açsın.

*Allahım,
sən mənim ürəyimdəsən*

Uzaq ulduzlardan süzülən işıq
sənin işığın...
uca ucalıqlar məskənin sənin,
Allahım, sən mənim ürəyimdəsən !..

Həyat ətilisən, həyat nəfəsli,
Soyuq əsrlərin qaranlığında
Sən elə sən idin
elə o vaxtdan,
Allahım, sən mənim ürəyimdəsən !..

Nəfəsin var etdi
varlığı yoxdan –
məni yaratdın.
Hardasan axtarır bütün beyinlər,
Allahım, sən mənim ürəyimdəsən!..

Sən məni görməzsən,
yüksəkliyindən
yer üstə yeriib kiçilmişəm mən.
Elə qaçarsan ki,
gərəkliyindən
Hamı şübhə edər varlıqsanmı sən?
Allahım, sən mənim ürəyimdəsən !...

Bu gün

Bu gün də düzüldü təsbehə,
nə birinci oldu, nə də sonuncu.
Bu sevinci də yaşadığ –
dünya qədər böyük idi,
gəlmirdi ki, gəlmirdi
bu sevincin sonucu.
Bu həsrət də keçdi bizdən.
Bu həsrəti biz görmədik,
rəngsiz idi bu həsrət.
Bir də gördük keçib bizdən
rəng alıb...
Cavabsız dünyanı gözüənə yığan,
Qarnı açıq, başı açıq
ayaqyalın bir uşaq da
iməkləyə-iməkləyə keçdi bizdən.
Bu ağac da
başı göyə dəyə-dəyə keçdi bizdən.

Bu sevincin, bu həsrətin arxasınca,
bu uşağın, bu ağacın arxasınca
əzgin-üzgün
düzəldi yola bu gün.
Bu gün də düzüldü təsbehə...

Torpaq oğlu

Səni dünən gözlədim,
Sən dünən gəlməliydin,
Torpaq oğlu!
Dünən çıxmalıydın yerin altından,
olumsuzluğun yadından
dünən çıxmalıydın.
Sən sabah gələrsən, Torpaq oğlu,
bəlkə min ildən sonra gələrsən...
Bəlkə dünən gəlib görünmədin mənə?
Səbirsizliyimi dənizə atdım,
Daş da bağladım ki,
dənizdə bata.
Sən ki mənə görünmədin, Torpaq oğlu,
yəqin nə babam olmusan, nə də atam.
Mən səni sabah da gözlərəm,
Min ilə gücüm çatmaz.
Min ilin ortasında yorularam
yolunu gözləməkdən,

Torpağın çatına göz dikməyəm.
Min ilin ortasında
Artıq sən başlayarsan məni gözləməyə.
Gözlə məni, Torpaq oğlu, gözlə məni –
mən gecikməyəm!..

*Mən elə sizəm**

Mənə ağlayan gözləriniz olaydı,

Məni sevən ürəyiniz,

Mən elə sizəm, siz.

Bir az da yaxşı baxsanız,

görərsiniz məni üzünüzdə,

gözünüzdə.

Bir az da yaxşı sevsəniz

dönərsiniz mənə

özünüz də.

Mən elə sizəm, siz.

Başqa ürəyimlə, başqa qayğımla,

Başqa nəfəsimlə, başqa ağlımla

Mən elə sizəm.

Ağacların arasında durmuşdum

Siz yanımdan keçəndə.

* Musiqi/İfaçı: Elnarə Xəlilova

Bəlkə ağaca oxşatdınız məni,
bəlkə elə siz özünüz
ağacsınız –
yeriyən ağac?
Bəlkə elə biz hamımız
torpaqdan dikələn ağaclarıq,
əl edirik yarpaq-yarpaq.
Bəlkə elə siz də, mən də
Heç bu ağac deyilik –
bir parça göyük,
bir ovuc torpaq.
Mənə ağlayan gözləriniz olaydı,
Məni sevən ürəyiniz –
Mən elə sizəm, siz.

*Dünya sənin
bir ömürlük intizarın*

Yaxın olduq, eşitmədik
Bir-birimizin səsini.
Güllələrdən dəşik-dəşik
Mənim səsim, sənin səsin.

Nəydi sənin dediklərin,
Nəydi sənin duyduqların?!
Bu dünya sənin kədərin,
Bir ömürlük intizarın.

Taleyimiz yol azsa da,
Allah səsimi eşidər.
Həyat bizi ayırsa da,
Ölüm bizi birləşdirər.

Biz - buyuq

Bir az yağış, bir az soyuq,
Bir az kədər, bir az sevinc...
Yaşayırıq, biz – buyuq,
Dəcəl-dəcəl, dinc-dinc.

Yaşayırıq, yağış yağır
Damcı-damcı, dəniz-dəniz.
Hər damcı dənizdən ağır,
Dəyir küçəyə səssiz.

Bürünür yağışa bu gün,
Küçə də hərdən səksənir,
Yaş-yaş olmuş bir ömrün
Sakit ayaq səslərinə.

Aqamemnonun döyüşçüsü

Troya qalasının altında ölən əsgər
Gözlərini yumaraq dinləyirdi sükutu.
Ölümü belə yaxın heç vaxt görməmişdi o,
Ölüm belə yaxından görməmişdi heç onu.
Uzaqlarda əriyib soyuq günəş batırdı,
Dənizin sularına qərq olurdu əbədi.
Bu göy dəniz heç belə sükuta dalmamışdı,
Bu göylər də bu qədər gəlməmişdi yaxına.
Qalanın üstündəki troyalı o gəncin
Tuşladığı kamandan bir yol açıldı ona.
Fışıldayıb gəlirdi sükutu dələ-dələ,
Fışıldayıb çatanda, köksün dəlib deşəndə
Gördü ki, bu yol deyil, ucu qanlı oxdu bu.
Elə bu an qalanın yanındakı dikdirin
Arxasından hərlənib yavaş-yavaş, aramla
At qoşulmuş araba göründü gözlərinə.
Bəli oydu, özüydü, onun sərkərdəsiydi,
Aqamemnon özüydü, sürür döyüş atını.
İstədi ki son dəfə olub-qalan gücünü

Yığb dikəlsin indi çökdüyü bu torpaqdan.
Son dəfə qaldıraraq o döyüş qılıncını
Salamlasın bu ulu, bu ölməz qəhrəmanı.
Yenə gözü sataşdı qalanın üstdə durub
Qalib tək onu süzən məğrur Troyalıya,
Bir də ölüm allahı Tanat göründü ona.
Üzünü uzaqdakı Olimpə tərəf tutub
Qəlbində pıçıldadı: “Zevs, qüvvət ver mənə!
Zevs, bir anlıq dikəlt heydən düşən başımı,
Son dəfə salamlayım məni bura gətirib
Bu şərəfli ölümə məni qovuşduranı...”
Nə Zevs onu eşitdi, nə Zevs dikəltdi onu,
Hasarın üstündəki Troyalının baxışı
Pərçimlədi torpağa qalxanına söykənib
Bu dikəlmək istəyən, bu ölüm ayağında
Sərkərdəsini görüb salamlamaq istəyən
Və heç cürə ölməyən bu yunan əsgərini...
Gözləri açıq idi, bir-iki zəli milçək
Onun boz sifətinə uçub qonub qaçırdı.
Gözlər göyə baxırdı, gözlər yeri görmürdü,
Troyalını da artıq görüb seçmirdi gözlər.
Döyüş arabasını sürüb keçən o məğrur,
O cəsür, o qəhrəman sərkərdə Aqamemnon
Bir anlıq cilovunu atların çəkib durub,

Qala altda yxılıb gözlərilə göyləri
Seyr eləyən, görməyən o yunan əsgərini
Yada salmaq istədi, xatırlamaq istədi.
Xatırlamaq istədi, xatırlaya bilmədi,
Atın başın buraxıb davam etdi yoluna...

*Qəribədir, deyilmi?!**

Vaqif İbrahimova

Evimin bir tərəfi
Yazdı, günəş çıxıbdı.
Bu birində şaxta, qış...
Qəribədir, deyilmi?!

Bu, nağıllarda olur –
Qışın qış yeri vardır,
Yazın yaz yeri vardır,
Həyatda belə olmur.

Pəncərəmin birinə
Yağış döyür, qar yağır.
Günəş saçaq göndərir
O biri pəncərəmə.

* Musiqi/ İfaçı: Xumar Qədimova

Bu boyda ev qalıbdı
Qışla yaz arasında.
Elə bil, yol azıbdı
Mövsümlərin içində.

Bu, nahaqdan deyildir,
Bunun bir çıxarı var.
Nəyisə xatırladır,
Nəyisə deyir mənə.

Yağış səsi güclənir,
Şiddət ilə döyünür,
Sanki ev də çırpınır
Eynən ürəyim kimi...

Su pərisi

Nəhayət, baxışın mənə dəyəndə,
Nəhayət, tanıdığ bir-birimizi.
O uzaq dənizin dibsizliyində
Sən su pərisiydin, su pərisi.

Artıq yorulmuşuq çevrilmələrdən,
Sən də mənim kimi göylər gəzmisən.
Sonsuz ölmələrdən, dirilmələrdən
Bezmişəm. Əlbəttə, sən də bezmisən.

Bax neçənci dəfə yenə öləndə
Unutduq dünyanın hər bir şeyini.
Ancaq unutmadıq sən də, mən də
O uzaq dənizin yosun iyini.

Səni tanıyan tək xatırladım mən
İlk dəfə dənizdən çıxdığım anı.
Dəniz arxamdaydı, hənirtisindən
Duyurdum mən onun həyəcanını.

Nə idi dünyanın o vaxtkı adı,
Unutdum sehr idi bu, tilsim idi?!
Sən su pərisiydin, bu yadımdadı,
Sən su pərisiydin, bəs mən kim idim?!

Sən su pərisiydin, bəs mən kim idim...

Bu faldan bir ömür çıxart

Bu faldan bir ömür çıxart,
Bir az yaraşığı olsun.
İçinə bir az zülmət at,
Bir az da işığı olsun.

Deyirlər, yaxşı falçısan,
Allah verib vergi sənə.
Yeni ümid, bəxt açırsan
Hər falımı aç deyənə.

Bu faldan bir ömür çıxart
Bir az yaraşığı olsun.
Torpaqdan bir az yuxarı
Göylərdən aşağı olsun.

Fal nə dedi, falaçan
Səsin batdı, harda qaldı?!
Köhnə ömür burayacan
Yeni ömür falda qaldı.

Yağışlar başladı

Sevməyə bir adam qalmadı daha.
Hər şeyin dadı qaçdı
Çiçəklərin üzündəki kəpənək izi kimi.
Yağışlar başladı...
Üzü Allaha tərəf,
Üzü dərgaha sarı yağırdı bu yağışlar.
Bu dünyada daha heç nədən qalmadı
qorxumuz.

Yağışlar belə yağanda
Qorxmayan adamlar çoxalıb tutdular
dünyanı.

Və qorxmayanlar qorxanlara
Yağışa bax dedilər.
Yağışlar başladı, nə başladı.
Canlandılar min il su üzü görməyən
Səhrələrin dibsizliyindəki ölü ruhlar...
Yağışa qarışib göyə qalxmaq istədilər.
Yağışlar başladı

Üzü Allaha tərəf,
Üzü dərgaha sarı.
Yağışlar başladı...
Sevməyə bir adam qalmadı daha.

Ölümün mənim olacaq

Bu dünya hər şeyin sonu deyil.
Görmədiyimiz ölkələr, şəhərlər kimi
Yeni dünyalar var bizim üçün,
Yeni-yeni aləmlər var –
Bu dünya hər şeyin sonu deyil.
Bu sevda da son deyil,
Bu nifrət də son deyil.
Göydən bir səs gəlir bizə sarı,
Sən sev deyir,
Sən yaşa deyir,
Ölümün mənim olacaq.
Qorxma gözünü yummağa,
Doğma, əziz kimsəni itirməyə qorxma.
Qorxma üstündə şivən qopanda,
Səni yumağa gələndə qorxma.
Ölümün mənim olacaq...
Bu dünya hər şeyin sonu deyil.
Sonu deyil əzabın,
Sonu deyil sevincin,

Hər şeyin davamı var.
Göydən bir səs gəlir bizə sarı:
Ölüm də nöqtə deyil,
Ölümün mənim olacaq.
Və bir də bunu deyir:
Görmədiyin ölkələr, şəhərlər kimi,
Yeni dünyalar var.
Görmədiyin su dibi,
Görmədiyin göy üzü kimi
Yeni-yeni aləmlər var.
Bu dünya hər şeyin sonu deyil.

Haralara gətirəcək bizi bu yol?!

Qorumadıq özümüzü, nəfsimizi,
İnanmıram, saxlayacaq izimizi.
Nə biz yolu tanıyırdıq, nə yol bizi!
Haralara gətirəcək bizi bu yol?!

Hər tərəfi uçurumdu, sıldırımdı,
Bilmək olmur sonu yoxdu, bir addımdı?!
Elə bil ki, göydən düşdü, ildırımdı,
Haralara gətirəcək bizi bu yol?!

Qan var bunun dönüşündə, gedışində,
İtib-batıb bu dünyanın gərđışində.
Bu yol özü əzab dolu, dərd içində...
Haralara gətirəcək bizi bu yol?!

İldırım tək o göründü gözümüzə,
Əlvida da deməyəcək bir gün bizə.
Yox olacaq, arxasınca gəzə-gəzə
Haralara gətirəcək bizi bu yol?!

Bu yol gətirir mənə

Satıldım, yenə satıldım,
Kandara, küncə atıldım,
Üstümdən hey addım-addım
Yeridilər, getdilər.

Qürbət uzun, bu yol qısa,
Möhnət uzun, bu yol qısa,
Sənə əgər çox lazımsa,
Bu yol gətirir mənə.

Axır tutar bu ah səni,
Tutar, vallah, günah səni.
Mən sevmişdim axı səni,
Sən də bunu bilirdin.

Gör bir nədən ayrılımsan,
Yol gəlmisən yorulmusan.
Bu yola elə sarılımsan,
Ayırmaq olmur sizi.

Hönlürmək yadından çıxıb,
Saçını üzündən yığıb,
Dişini dişinə sıxıb
Elə bil, hıçqırırsan.

Yəni

Bu dünyanı qazananlar
O dünyanı itirdilər.
Çəkib, çəkib o dünyanı
Bu dünyaya gətirdilər.

Haqq nahaqla bərişmişdi,
Namərd mərdə yarışmışdı.
Elə ki şər qarışmışdı
Çətin sabah gələ idi.

Günəş harasa getmişdi,
Ay yox olmuşdu, itmişdi,
Dünyanın işi bitmişdi,
Bir də var ola bilməzdi.

Qışla yaz yerin azmışdı,
Kədər hər yeri basmışdı,
Bax ki, bu hələ azmışdı,
Adamlar da ölmürdülər.

Ömürlər uzanıb gedir,
Ölümlər əriyib itir.
Yox olurdu ən böyük sirr,
Hamı çaşıb qalmış idi.

Kimi bunu alqışladı,
Kimi bir nağıl başladı:
Allah bizi bağışladı,
Yəni, verdi cəzamızı.

Sən də mənə Allahdan danışırsan...

Bu göylər də nə zamandı susublar,
Qəmli sükut kainatı basıbdı.
Elə bil ki, göydən yerə baxan var,
Baxışı da, elə bil ki, azıbdı.

Elə bil ki, göydən yerə baxan var
Bir kədərli, bir qüssəli baxışla.
Görməsə də, baxdığını baxırlar,
Görünmədik sənə, bizi bağışla.

Sən də mənə Allahdan danışırsan,
Şeytan gəzir aramızda deyirsən.
Sən Allahın işinə qarışırsan,
Bu Allahdan axı nə istəyirsən?!

Şeytan gəzir aramızda deyirsən...
Nə olsun ki, guya nə dəyişəcək?!

Şeytan özü mələk idi deyəsən,
Şeytan özü doğma idi mələk tək.

Bu həyatın hər bir üzü belədir –
Ağ hardadır, qara harda – bilinməz.
Amma bir şey yada düşmür hələ də,
Amma çox şey yaddaşlardan silinməz.

Sən də mənə danışırısan Allahdan,
Göylər susub, yerlər susub zar-zar.
Heç buralar görünərmə dərğahdan,
Amma yenə, elə bil ki, baxırlar.

Köhnə nağıl

Pərdə açılır, bu, bir səhnədir...
Tamaşaçılar, nə qədər çiçək...
Kimsə əl çalır, kimsə əl edir,
Hər şey tanışdır köhnə nağıl tək.

Səhnədə bizik – sənsən və mənəm,
Bir də sevgimiz – tükənməyəcək.
Sən yenə mənim sevgi dəfinəm...
Hər şey əzizdir köhnə nağıl tək.

Hamı dəribdir son nəfəsini,
Nə gözləyir bu adamlar bizdən?!
Qaçıb hər şeydən, udub səsini,
Bayılıcaqlar hənirtimizdən.

Nə gözləyir bu adamlar bizdən?!
Bilirmi onlar pərdə düşən tək
Qaçıb, gizlənib naməhrəm gözdən
Bizim sevgimiz ölüb gedəcək?!

Bilirmi onlar, bilirmi onlar,
Bu eşqin ömrü bir tamaşadı?!
Hər şey bitəcək, hər şeyə son var,
Bizi ancaq bu səhnə yaşadır.

Amma necə də bizə baxırlar,
Bu eşqimizi ölməz bilirlər.
Amma nə böyük ürəkləri var,
Göz yaşlarını gizli silirlər.

Sən yenə böyük, sən ölməz idin!
Və sən sevirdin, and içərəm mən.
Və sən sevirdin, bəli, sevirdin,
Mənim sevimlim, mənim biçərəm.

Pərdə enəcək, hər şey bitəcək,
Mən getməliyəm, sən getməlisən.
Hər şey dumanda, çəndə itəcək,
Mən itməliyəm, sən itməlisən.

Bizi səhnəyə çıxaranlara
Öz eşqimizi bir də oynayaq.
Burada oyun axtaranlara
Həyat bəxş edək, həyat biz ancaq.

Və çıxıb gedək, və nifrət edək
Pərdə enən tək bir-birimizə.
Bu bir sirdir köhnə nağıl tək,
Məxsusdur bizə, agahdır bizə.

Alın yazımız belə yazılıb,
Bu sirli sevgi indi bitəcək.
Bax elə indi, lap azca qalıb,
Hər şey aydındır köhnə nağıl tək.

Pərdə bağlanır, bu da son, axır,
Mıxlanmışıq biz buraya, nədir?
Bəs niyə bizi göz yaşı boğur –
Bu ki oyundur, bu ki səhnədir.

Pərdə bağlanır, bitir sevgimiz,
Biz getməliyik, xoş qalın sizi.
Pərdə bağlanır, bəs nə üçün biz
Yenə sevirik bir-birimizi?!

Sən yenə yoxsan

İcazə ver soruşum:
Niyə soyuqsan?!
Bax, əllərin soyuqdur,
Gözlərin soyuq.
Bir kəlmə danışmadın –
Sözlərin soyuq.
Birdən mənə baxaraq
Gözünü yumdun.
Sonra yenə də açdın –
Göz yerin oyuq.
Başını tərpədənək
Guya “hə” dedin?!
Guya sən məni gördün –
Demə, görmədin.
Elə yavaş gülürsən –
Gülüşün soyuq.
Dayan, niyə gedirsən –
Gedişin soyuq...
Göndərdiyin o uzaq

Öpüşün soyuq...
İcazə ver soruşum:
Niyə soyuqsan?..
...Bu ocaq daha yanmır,
Küçədə yağış.
Otağa isti dolur –
Sən yenə yoxsan.

Etiraf - 1

Üzümə baxma – üzüm səni aldadar,
Gözümə baxma – gözüm səni aldadar,
Heç inanma, sözüm səni aldadar,
Mənim özümü aldadıb...

Məndən bezin – mənə qaranlıq verin,
Əlinizi üzün – mənə qaranlıq verin,
İşıq sizin – mənə qaranlıq verin,
Baxım görüm, neynirəm.

Nədi, nə var, qəribədi deyirsən,
Arzuya bax, ilk dəfədi deyirsən,
Bu da yoldu, bir səfərdi deyirsən,
Birdəfəlik səfərdi.

*Etiraf - 2**

Mənə qaranlıq verin –
Qapqara, zil qaranlıq.
Mənə heç nə verməyin,
Mənə qaranlıq verin.

Qaranlığın içində
Salın, itirin məni.
Nə mən görüm kimsəni,
Nə kimsə məni görsün.

Salın məni, itirin
Qaranlığın içində.
Bəlkə onda bilərəm
Mən işığın qədrini.

* Musiqi: İlkin Valehoğlu
İfaçı: Ayaz Qasımov

*Min bir gecə**

Min bir gecə, min bir gecə...
Bir an kimi gəlib keçə.
Sakit, həzin və gizlicə...
Min bir gecə...

Qədim dünya, səndə nəyi unutduq?!
Nədən qaçdıq, gəlib nəyə üz tutduq?!
Su istədik, dənizləri qurutduq.
Balıq susuz, yoxdu qurtum su – içə.
Bu da sənə min bir gecə.

Ölən öldü, gedən getdi, qalan – heç.
Bacarırsan bu qıl körpü, gəl, keç.
Üç alma var, öz payına birin seç.
Hər şey bitir bu dünyada beləcə –
Bu da sənə min bir gecə.

* Musiqi: Cavanşir Quliyev
İfaçı: Aynur İsgəndərli

Allah quran bir dünyaya gəlmişik,
Nuhdan qalan bir dünyaya gəlmişik,
Demə, yalan bir dünyaya gəlmişik,
Niyə bizi unutdular gizlicə? –
Bu da sənə min bir gecə.

Günaydın, köhnə dostlar!

Günaydın, köhnə dostlar!
Hansı dayanacaq idi
düşdük avtobusdan,
tramvaydan,
metrodan?!
Əl edib bir-birimizə qaçıb getdik.

Bu cür və beləcə
bircə-bircə
günlər düşür ömürdən.
Bu cür və beləcə
göyüzünün yağışı
göygözündən sürüşür
üzüaşağı...

Günaydın, köhnə dostlar!
Təsbehdəki daşlar kimi
şaqqaşaraq
başlar başa dəyəndə,

yaddaş yaddaşa dəyəndə,
gözlər gözə,
sözlər sözə dəyəndə
Tərk etdik bir-birimizi,
dərdimizi-sərimizi
məktəb çantasına dürtərək
atıldıq gedə-gedə
avtobusdan.

Canımızı basabasdan qurtarıb
Tələsdik nəfəs almağa.
Bax beləcə, bircə-bircə
avtobus da boşaldı.
Bax beləcə, səhərlərdən biri
yavaşca, çox yavaşca utana-utana:
“Mən səhər deyiləm, gecəyəm” pıçıldadı.

Qardaş, nədi bu küçənin adı?
Sən düşürsən?
Onda yol ver, yol ver mənə,
mən düşürəm!
Mən daha getmirəm...

Bax beləcə, bircə-bircə
dumanlara qarışaraq
səhərə dönən bir ağ gecə
atıldıq avtobusdan
kiməsə əl edə-edə...

Günaydın, köhnə dostlar,
Günaydın.
Üzüaşağı, başaşağı!
Avtobus gedə-gedə...

Arzuna çatdınmı, bircə biləydim –
bu da sənə göyqurşağı...

O gün

O gün çox-çox uzaqlardan sıyrılıb
Nəhayət ki, gəlib bizə qovuşdu.
Keçmişimiz yenə bizdən ayrılıb
Dağ başında dumanlara qarışdı.

O gün ilə bir an da gəlməliydi,
O bir anın eşqi ilə yaşadıq.
Min dünyalıq əzabı, məşəqqəti
O bir anı yaşamaqçün daşdıq.

Gəldi o gün – yorğunluğu böyükdü,
Üzgün idi, qəm-kədəri çox idi.
...Birdən nəsə yada saldı, döyükdü –
O bircə an o gün ilə yox idi.

Ölü quş olub daş kimi düşəm

Ləpirin, izin qaldı uzaqda,
Sevirəm sözün qaldı uzaqda,
İndi şaxtadı, indi sazaqdı,
Yazın nə işi həyatımızda?!

Yazın nə işi həyatımızda?!
Sözlər yuyuldu bayatımızdan.
Bir dünya ömrü var yadımızda,
Unutmaq çətin, unudulacaq...

Unutmaq çətin, unudulacaq,
Yol başdan başa ulduz olacaq.
Ulduzlar göydə duz-duz olacaq,
Bəs mən hardayam, uçuram hara?

Bəs mən hardayam, uçuram hara?
Bəs mən köksümü açıram hara?
Qaranlıqlara, qaranlıqlara!
İşıq dediyin bir ilğım imiş.

İşıq dediyin bir ilğim imiş!
Qaranlıq mənim var-yoxum imiş.
Qaranlıq mənim varlığım imiş,
Əsl işıq da onun içində.

Əsl işıq da onun içində,
Ucsuz-bucaqsız sonun içində.
Sənə görünən anın içində
Uçuş bitəcək həzin bir axşam.

Uçuş bitəcək həzin bir axşam,
Bu yol bitəcək, yəqin, bir axşam.
Qorxuram, yolu mən elə çaşam,
Bir daha düşəm mən yer üzünə.

Bir daha düşəm mən yer üzünə
Baxam üzünə, baxam gözüünə.
Nə ola, ola, açıq köksünə
Ölü quş olub daş kimi düşəm.

Ölü quş olub daş kimi düşəm...

Üzüaşağı yağmaz yağışlar

Yağışlar yağar üzüyuxarı,
Yağışlar yağar dərgaha sarı,
Yağışlar yağar Allaha sarı,
Üzüaşağı yağmaz yağışlar.

Günahkar dünya alqışa həsrət,
Bir mərhəmətli baxışa həsrət,
İşığa həsrət, yağışa həsrət,
Yağışlar yağar üzüyuxarı.

Yavaşdan axar göz yaşlarımız,
Yağışla axar göz yaşlarımız,
Etiraf dolu göz yaşlarımız,
Yağışlar yağar dərgaha sarı.

Gülər yuxuda körpəliyimiz,
Yağışla göyə iməklərik biz.
Tövbə edərik, dil açarıq biz,
Yağışlar yağar Allaha sarı

Gözünü yum, aç, yaxşı-yaxşı bax,
Min ildi gəlmir yağışdan soraq.
Üzüyuxarı, bəlkə də, vallah,
Üzüaşağı yağmaz yağışlar.

Var-gəl

İşıqdan qaranlığa...

Qaranlıqdan işığa...

Var-gəl.

Var-gəl.

Yəni, gəzinti.

Əllər arxaya,

Gözlər yumulu.

Kəlmələr itələşər

Və dişlər – səngər.

Yumru-yumru günəş çıxar hardasa,

Hardasa batar.

İşıqdan qaranlığa,

Qaranlıqdan işığa.

Var-gəl.

Var-gəl.

Yəni, hıçqırıq.

Bircə dəmir çərçivəsi çatışmır.
Kimi dindirirsən, tənhaymış,
Kimə baxırsan, təkmış.
Tənhalıqdan təkliyə,
Təklidən tənhalığa
Əyilə-əyilə –
Başımız göyə dəyər.
Var-gəl.
Var-gəl.
Yəni, məşəqqət.

Hər şey sənin içindəymiş:
Amma ölür yavaş-yavaş,
Amma ölür addım-addım,
Amma ölür qanad-qanad
Ölür uçmaq həvəsi.
Dünya sənin qəfəsindi,
Ya sən dünyanın qəfəsi?
Var-gəl.
Var-gəl.
Yəni, pıçıltı.

Bir az daha!
Bircə addımın qaldı.

Bir az daha.
Amma yox –
Yenə də çatmadın üfükə.
Bir addım sola atsan,
Bir addım sağa –
Güllə yeyəcəksən.
Ləngər vurmaq da olmaz,
Ay səni, kəndirbaz!
Yolun ancaq irəli,
Və bir də geri.
Var-gəl,
Var-gəl,
Yəni, qaranlıq.

Bu dəniz bu dağa yaman oxşayır

Bu dəniz bu dağın içində imiş,
Dağ da bu dənizin içində bəlkə.
Bu dəniz bu dağa yaman oxşayır,
Əkiz alın yazıları bir-birinə oxşayan kimi.

... Bu dəniz bu dağa yaman oxşayır...
Bir gün veriləndə ona dağ adı
Sıyıra-sıyıra öz gövdəsini
Dənizin içindən çıxhaçıxdı.
Bu dağ bu dənizin içində imiş,
Bəlkə də bu dəniz doğdu bu dağı.
Əkiz alın yazıları bir-birinin içindən
doğulan kimi.

... Və dəniz bu dağın içində qaldı.
Torpağın altında yaşayanlara
Elə dəniz oldu bu dağın özü...
Bu dəniz bu dağa yaman oxşayır
Həmin buluduyla, həmin göyüylə.

Sehrbazlar dərəsi

Bütün zamanların sehrbazları
Birdən güc gələlər – dəyişə dünya.
Gələ bu dünyanın solmaz baharı,
Dəyişə bir səhər, gül açə hər yan.
Gözümüz önündə hər şey dəyişə:
Gözümüz önündə məhv ola iblis,
İtə yaşıl rəngin yaşıllığında...
Ağacı içindən yeyən qurdlar da
Onun yarasına məlhəm qoyalar.
İlkin qardaşlığı duman içində
Qaralan yol kimi xatırlayaq biz.
Elə sarılaq ki, bir-birimizə,
Bir ürək, bir beyin, bir adam olaq.
Uzaqdan Allah da baxıb kövrələ,
Cənnətdə mələklər amin deyələr.
Bu gözəl yuxunun gözəlliyində
Hər şeyi unudaq
Və yada salaq.
Və birdən ayılaq.

Və birdən ayılıb görərik ki, biz
Və biz ayılanda bu xoş yuxudan,
Bəlkə həyəcandan, bəlkə qorxudan
Bir az da şiddətlə vurur sinəmiz.
Və birdən ayılıb görərik ki, biz
Heç nə dəyişməyib bu boş dünyada:
İtir dumanların içindəki yol –
Biz yenə görürük bir-birimizi.
Yenə həmin qurdlar yeyir ağacı,
İlbizlər qayıdır ilbizliyinə.
Həmin yaşıl rəng də cavan İblisi
Könülsüz buraxır yaşıllığından.
Heç nə dəyişməyir bu boş dünyada!
İblislər qayıdır iblisliyinə –
Hər şeyi unudaq,
Və yada salaq.
Və birdən ayılaq.
Qovaq bir dərəyə sehrbazları,
Dərəyə onların adını verək.
Əridək buzları, salxım buzları,
Sehrlər tökülsün ləçək-ləçək.

İnan ona

Bu yol gəldi çatdı mənə
Həzin səslə dinə-dinə.
Bir nağıl başladı yenə,
Qaranlıq aldı hər yanı...

Bu nağılın hər üzü bəlli,
Sonu məlum – qaravəlli.
Sən sözünü dedin, bəli,
Həm doğrunu, həm yalanı.

– Qışdan çıxıb, yarım-candı,
Möhnət çəkib, pərişandı.
İnan ona – oda yandı,
Sən bu yolu yaxşı tanı.

Don vurubdu yaman onu,
Qucaqla, açılısın donu...
– Bir əvvəli var, bir sonu,
Bəs bu yolun özü hanı?!

Cavabsız suallar yağır

Yır-yığış etmək vaxtıdı,
Dur ayağa, getmək vaxtıdı.
Dünyadan itmək vaxtıdı,
Bu vaxt bir də ələ düşməz.

Bir daş altda, bir daş üstdə,
Ruh dərinədə, cisim üzdə.
Dənizdə, səhrada, düzdə
Nə qoydun ki, qaldı sənsiz?!

Geri baxma, daş olarsan,
Gözdən axan yaş olarsan,
Don vurmaz yaddaş olarsan,
Yaddaş olmaq yaman şeydi.

Göydən yağış, qar yağır,
Cavabsız suallar yağır,
Cavabsız suallar ağır,
İllah məhşər ayağında.

Ruh gözün baxdığı yerdə

Ruh gözün baxdığı yerdə,
Cisim gözün özündədi.
Qəlb ulduz axdığı yerdə,
Tənha göyün üzündədi.

Sardı cismimi vahimə,
Getdim o dünyanı gördüm.
Ruhum ilişdi tilsimə,
Öləcəyim anı gördüm.

Gördüm göylər yerə enir,
Buludlardan ölüm düşür.
Gördüm mələklər deyir,
Gördüm şeytanlar gülüşür.

Bir də gördüm... bu sən idin!
Ruh gözün baxdığı yerdə.
Sən yenə məni səslədin,
Mən də səsinə səs verdim.

Ruh gözün baxdığı yerdə,
Cisim gözün özündədi.
Nəsə qırıldı sehirdə,
“Qayıt geri!” səsin dedi.

Mən qayıtdım əzab dolu,
Kədər dolu bu torpağa.
Unutdum getdiyim yolu,
Məhkum idim unutmağa.

İz ləpirdən əvvəl qabaqda neynir?!

Hamı bir-birinə oxşayır necə,
Sözlər də, üzlər də eynən həməndir.
Necə də səhərə oxşayır gecə,
Necə də göy üzü həmən həməndir.

Ləpirlər yol boyu eyni ölçüdə,
Qəbirlər qazılır yenə torpağa.
Yenə güc qalmayıb bircə əlçim də,
Yenə ümid qaçıb gedib uzağa.

Yenə o göy üzü, yenə o səma,
Səmaya dikilən baxışlar eyni.
Yenə gəldi izim çıxdı qarşıma,
İz ləpirdən əvvəl qabaqda neynir?!

Hamı bir-birinə oxşayır necə,
Arzular eyni, diləklər eyni...

Hər şey təzədən başlayır necə,
Ruhlar eyni, ürəklər eyni...

Necə göy üzü qabar-qabardır,
Min il, milyon ildi həməndir həməən.
Göy üzündə yenə həməən quşlardır,
Həməənki yağışdır yerə tökülən.

İz ləpirdən əvvəl qabaqda neynir?!
Kimə lazım idi əyri rəsmimiz?!
Yenə qoca Allah göydə deyindir,
Yenə sözəbaxmaz uşaqlarıq biz.

Yol - 2

Yolla gedən olmasa bilinməz –
Bilinməz ki, gəlir bu Yol, ya gedir.
Öləsən də xatirindən silinməz
Həqiqətdi, bəlkə də əfsanədi.

Bu Yol sənin yolun deyil – bilginən,
Sənin olan addımındı, izindi.
İstəyirsən – ürəyindi döyünən,
İstəyirsən – nəfəsindi, səsindi.

Bu Yolun öz sahibi var – az, çox
Tanıyırıq – Yolu kirə veribdir.
Elə bilmə hərəkət var – yox, yox,
Eyni şeydi, ya get, ya gəl – sirr, sirr.

Üç almayla nəğil sehri açılmaz,
Sehir əgər sehirdisə sirdi.
Yol da elə. Kömək edir az-maz,
Yaşamağa kömək edir. Edirdi.

Pıçıltı

O gecə birdən
bir pıçıltı gəldi
düz yanımacan –
gəldi dayandı.
“Nə var, nə yox?”
“Sağ ol”.
“Birtəhərsən?”
“Belə də...”
“Yenə olsun...
Açıldım, nə açıldım.
“Belə də həyat olar?”dan
“Prometeyin odu o vaxt bizlərdən
oğurlamağına” qədər.
“Kolumb azərbaycanlıdır”dan
“Nineviya – nənə evi”nə qədər.
Koroğlu baba da
düşdü yada,
Həcər nənə də.
Babək də, Şah İsmayıl da.
Bir də gördüm
pıçıltıdan əsər yox, əlamət yox.

Yəqin, peşmanladı,
Elə bildi, bəlkə də
düşmanladı, kimlədi.
Nə dedi, nə demədi
indi yadımda deyil.
Bircə onu bildim,
Pıçıltı dinməz-söyləməz
çıxıb gedir,
Mən özüm-özümlə danışiram.
Bircə onu bildim,
dumanlara qarışiram
üz tuturam göy üzünə,
Sən də özün özünə
qalırsan
tək.
Ürkək-ürkək...
Kövrək-kövrək...
...Bir-iki – Firəngiz.
Beş-altı – qırmızı don.
Doqquz-on qapını ört...
Bu qaraltı pıçıltı idi
bir az əvvəl axı.
Kövrək-kövrək,
Ürkək-ürkək...

Bir şeir boyda gecə

Bir şeir boyda gecə...

Yazdınmı, oxudunmu?

Yaşadınmı o gecəni həyatda, ya yuxunda?

Bir şeir dolu gecə...

Səndən nələr istədi, sən bəs ona nə verdin?

Bir şeir dolu qucaq, ya bəlkə bir oyuncaq?!

Amma dildə nələri sən ona vəd etmədin...

Düşündün ki, istəməz o bir daha bunları.

Heç kimə zülm etmədin, sitəm, dərd etmədin

Bəs nə üçün itirdin sevgini, etibarı?!

Bəs nə üçün itirdin sinənə sıxıb bərk-bərk

İtirmədiklərini? Bir şeir boyda gecə...

Bilirsənmi, sən gərək nə edəydin sən gərək

Unudaydın hər şeyi, başlayaydın yenidən.

Unudaydın... Kim dedi, unutmağa hazıram?

Təki mənə yaddaşdan verin, azadlıq verin.

Sən idin. Mən yazıram, mən hər şeyi yazıram.
Sən idin bunu deyib ah çəkdin dərin-dərin.

Bir şeir boyda gecə... ulduz olub axdınsa
O gecədən qaçdınsa, hesab elə bir qara
Dəlikdən çıxmısan sən, o gecədən çıxdınsa
Bundan sonra yaşa, gül, sən-hara,
ölmək-hara?!

Bir şeir boyda gecə, əslində, yığıb səni
Öz içində gizlədib. Səni mən də görmürəm.
Boş-boşuna deyirəm bu sözləri, biləsən
Bir şeir boyda gecə, bir də bu qara aləm...

Bir şeir boyda gecə, bir şeir boyda gecə...
Nə şeir ondan böyük, nə o şeirdən böyük.
Ağır-ağır yol gələn səhərdən seyr edincə
Günəş də, ulduzlar da biri birindən sönük...
Bir şeir boyda gecə...

*Məni başqasından gizlətmək çətin**

Məni başqasından gizlətmək çətin
Sənin hər yerindən görünərəm mən
Üzündən, gözündən görünmək asan,
Səsindən, sözündən görünmək asan
Sənin kölgəndən də görünərəm mən.

Qəmli gülüşündən görünərəm mən.
Gecələr yastığa səssizcə axan
Gözünün yaşından görünərəm mən.
Sonsuz ümid ilə yollara baxan
Naçar baxışından görünərəm mən.

Sənin görünməyən, eşidilməyən
Hiss edilməyən hər nəyin varsa,
Özünün xəbəri olmayan nəsə

* Musiqi: Aygün Səmədzadə
İfaçı: İlkin Dövlətov, Zabitə Əliyeva

Huşunda, yadında qalmayan nəşə
Hər nəyin varsa yox, hər nəyin yoxsa
O yox olandan görünərəm mən
Bir qərib məclisdə hamıdan gizli
Çəkdiyin ahından görünərəm mən.

Amma əsl əzab deyil ki bunlar –
Olsa-olsa zəif görüntüsüdür.
Hər şeydən bezəndə ölməyə nə var –
Bilirsən ki, ocaq onsuz da sönüb
Bu onun sonuncu dərin nəfəsi,
son tüstüsüdür.

“KİTABI-DƏDƏ
QORQUD”DAN
SİRRİÇİNDƏ NƏĞMƏLƏR

Dədə Qorqud:
“Mənlik deyil”

Dəxi mən də durum gedim –
gec oldu.

Yol getməyə təqət qalmadı,
Danışmağa dil qalmadı,
Sevməyə ürək qalmadı,
Ölməyə həvəs qalmadı –
necə oldu?

Hara itdin, mənim dəli igidim, hey!
Qarşı yatan dağı aşıb hara itdin?!
Qamən axan sudan keçib hara getdin?!
Mənim dəli igidim, hey!
Geri döngil, dönə bilsən,
Yoxsa hər şey heç oldu.
Dönəmməsən...
Mənlik deyil.

Mən deyirəm, yad önündən çəkilməyin.
Ölüm nədi – əfsanədi, çəkinməyin.
Hardan gəldin, hardan keçdin,
Oğuzun içinə düşdün,
Əzizlərinlə görüşdün.
Saç ağarıb, hal pərişan, gözün dolu,
Bir həsrətli yuxu imiş Oğuz yolu.
Dəxi mən də durum gedim.
Qalırsan qal, gedirsən get.
Mənim dəli igidim,
Mənlik deyil.

Bu da bir iş idi –
Doğuldum, ya doğulmadım,
Amma yaşadım dünyada.
Bu da bir iş idi –
Uşaq olmaq düşmədi bəxtimə,
Doğulan kimi yaşlandım.
Dünyada bir yuxu gördüm,
Bu yuxu yaxşı yuxudu.
Bu nağıl yaxşı nağıldı,
Bu da bir iş idi.
Yenə gəldi min il əvvəlki kimi,

Bəy ərənlər dörd yanıma yığıldı,
Dünya mənim deyənlər.
Əcəl aldı yer gizlədi,
Fani dünya yenə qaldı,
Nə oldu?
Bardaş qurun, əyləşin, bəy ərənlər!
Hər şey niyə bu cür oldu – dağıldı?
Mən bilmənəm,
Mənlik deyil.

Sal yada Oğuzu, unutma Oğuzu,
Unutmasan, zor olacaq.
Unutsan –
Mənlik deyil.

Bu nə işdi, mən deyəsən yoruldum,
Ala Dağa gedən bəylər, umurunuz
açıq olsun –
Mənsiz gedin.
Av avlayan, quş quşlayan igidlər,
Yolunuz işıq olsun.
Mənsiz gedin, bu büsat
Mənlik deyil.

Baxma belə yad-yad, dönük-dönük,
Uzun yola baxma belə – birdən gələnə olar.
Yapa-yalnız yollar getsə Trabzona,
Bayburda,
Geri dönməz bir də heç vaxt, getsin nolar?!
Uzun-uzun yollar çəkib səni bağrına basar,
Bu vətəndə qalma məhzun,
Yadıma heç nə salma məhzun.
Mənsiz qocalma məhzun.
Get gedə bildiyin qədər,
Qaç qaça bildiyin qədər.
Uzun-uzun yollar çəkib səni bağrına basar –
Mənlik deyil.

Oğuz yolu, Oğuz yolu,
Dərdə batıb sağ, solu,
Zülmət dolu, əzab dolu...
Mənlik deyil.
Qara gündən qaçammazsan,
Bir sözündən qaçammazsan,
Sən özündən qaçammazsan,
Mənlik deyil.

Təkəbbürlük eyləyəni Tanrı sevməz,
Mən də ona qarğaram.
Könlün uca tutan ərdə işıq olmaz,
Mən də ona qarğaram.
Hamı getdi, Basat gəldi,
Beyrək gəldi, Uruz gəldi,
Qanturalı, Bəkil gəldi,
Kim qaldı yolda?
Kim gəlmədi?
Aruz?
Mənlik deyil.

Salur Qazan, ver əlini, qalx yanıma.
Burla Xatun, Selcan Xatun, Banuçiçək,
qalx yanıma.
Aruz Qoca, gendə durma,
Aruz Qoca, bığın burma,
Aruz Qoca, heç nə sorma – qalx yanıma.
Təkəbbürlük eyləyəni Tanrı sevməz.
Bu uçurum dərin uçurum –
Mənlik deyil.

Yolun açıq olsun get,
Bir də buralara dönmə səni.
Qadir Tanrı qüvvət versin,
Qadir Tanrı qüdrət versin,
Biz vətən verəmmədik sənə,
Qadir Tanrı qürbət versin.
Get gedə bildiyin qədər.
Hamı tənha, Qorqud tək,
Get gedə bildiyin qədər.
Qoca Qorqud, yum verəyin,
Qaş qaralır, sözlər də gəlmir daha,
Gələndə də seyrək-seyrək.
Hamı tənha, Qorqud tək –
Mənlik deyil.

Vaxt var idi –
Sabah tezdən yerimdən duram derdim,
Qopuzumu bağrıma vuram derdim,
Salur Qazan harda qaldı soram derdim,
Vaxt var idi...
Sən nə dersən?
Birdən oldu hamı qeybə çəkildi,
Gözlərimə qara zülmət tikildi.

Mən derəm ki, bu ər igid Bəkildi,
Sən nə dersən, Baybura bəy?!
Bu nə işdi?
Qazan yenə uzaqlara qeyb oldu,
Beyrək getdi, İç Oğuzə eyb oldu.
Bayındır xən, hər nə desən qəbuldu.
Sən nə dersən Aruz Qoca?
Bu nə işdi?
Mənlik deyil.

Səslər dolur qulağıma,
Kafir qızı, bu ki sənin səsindi.
Mənə sorma, gəlimgidi, gedimgidi bu dünya.
Gözlər baxır ağ alnıma,
Kafir qızı, bu ki sənin gözündü.
Mənə sorma –
Mənlik deyil.

Qadir Tanrı!
Haqq adına bağışla, bağışla bizi.
Bir içim suya bağışla.
Uzaqdadı, əlçatmazdı –
Ulduza, aya bağışla.

Qadir Tanrı,
Uyqu gəldi gözlərimə, dözəmmədim,
Bu uyqunun vəqiəsin çözümmədim,
Bir qaranlıq quyuya düşdüm.
Bu quyuya,
Bu uyquya bağışla.
Qadir Tanrı, yum verəlim.
Nə dedim, nə demədim,
unut getsin –
Qadir Tanrı, yum verəlim.
Burax göylərdə əsirdi –
Bulud getsin.
Qadir Tanrı at ayağı kölük olur,
Ozan dili çevik olur.
Sən ki bunu bilirsən, qadir Tanrı,
Sən ki bunu bilirsən.
Nə etdinsə, sən etdin,
Nə etdinsə, sən etdin.
Yum verəlim, dəxi mən də durum gedim.
Mənlik deyil.

Boğazca Fatma:
“Ümid qaldı sabaha...”

Mənim əziz,
Mənim təmiz,
Mənim kimsəsiz balam!
Yat, yat, yat daha,
Ümid qaldı sabaha.
Hər yan qara-qaranlıqdı,
Göylərə bax – duz-duzdu.
Kim dedi ki,
Kim dedi ki,
Kim dedi ki, mənim oğlum casusdu?!
Yat, yat, yat daha...
Bu bir ulduz, bu iki,
Bu üç ulduz...
Yat daha.
Amma əfsus,
Amma əfsus,
Ümid qaldı sabaha.

Mənim əziz,
Mənim təmiz,
Kimsəsiz
Casus balam,
Sus, sus, sus, balam.
Yat, yat, yat daha...

Mənim ac-susuz balam,
Tamahı yox,
Könlü tox balam,
Yat daha –
Ümid qaldı sabaha.
Kim dedi ki, bu, casusdu,
Kim dedi ki, bu, quduzdu,
Dələduzdu?
Uğursuzdu!!! Uğursuzdu! Uğursuzdu...
Mənim balam, yat daha.
Hər nə derlər desinlər,
Nə istirlər istəsinlər,
Eyb eləməz –
Bura Oğuzdu.
Kim dedi ki, mənim balam,
Göyçək balam casusdu?
Kim dedi? Kim?

Bu balam, casus balam,
Dodağı cadar, susuz balam,
Əfsus balam, əfsus balam,
Ümid qaldı sabaha
Yat, yat, yat daha.

Bu çiçəkdən, bu otdan
Bağıma bitən olmadı.
Çalış, balam, vuruş, balam,
bir də büdrəmə –
dadına yetən olmadı.
Yat, yat, yat daha –
Ümid qaldı sabaha.
Bir qoy açılsın bu səhər,
Get-gedə bildiyin qədər
Buralar sənə vətən olmadı,
Dadına yetən olmadı.
Bu çiçəkdən, bu otdan
Bağıma bitən olmadı.
Get-gedə bildiyin qədər
Ürəyim çıxdı yerindən.
Bu allahsız qorxudan
Xilasım yox.

Susun, susun, a bəylər.
Sən də yat, casus balam,
Susun, bəylər.
Çuğul balam, sən də sus.
Odu, göylər lap yaxındı.
Göylər ulduz-ulduzdu,
Səsim üzünə toxundu,
Üzün yenə məyusdu.
Kim dedi ki, mənim balam casusdu?
Mənim balam
Aydan arı,
Sudan duru dələduzdu.
Oğul, oğul, ay oğul,
Mən nə edirəm?
Kimə gedim?
Bu, Qazandı, bu, Bəkildi,
Bu, Aruzdu.
Sizlər deyən, a bəylər
Mənim balam,
Mənim oğlum,
Mənim bu oğlum casusdu?
Yat, yat, çuğul balam,
Yat, yat, oğul balam,
Casus balam, yat, yat.

Bəkil balam,
Qazan balam,
Aruz balam, yat, yat...
Yat daha!!!
Ümid qaldı sabaha?
Ümid qaldı sabaha.

Dədə Qorqud:
“Mən nə edim?!”

... Bəylər, gəldiz, xoş gəldiniz.
Bura otur, Salur Qazan.
Şirşəmsəddin, keç içəri.
Xoş gəlmisən, Qaragünə.
Bəyim Bəkil, yaxına gəl.
Bəylər keçin, bəylər gəlin.
Baybura bəy, orda durma,
Baybura bəy, boynun burma,
Şivən qurma, toxta bir az.
Gəl içəri –
sənin yerin Qazan xanın yanında –
Sən ürəyi qubarlısan.
Niyə sizi çağırmışam ?!
Dinlən, bəylər. Deyim sizə.
Deyim sənə, Salur Qazan,
Deyim sənə, Qaragünə.

Axşam idi, səhər idi,
Uca Tanrıdan səs gəldi,
buyruq oldu:
Yanıma bir kəs gəldi.
Uca Tanrı böylə dedi –
yanıma bir kəs gəldi,
nakam gəldi,
bikəs gəldi.
Oralarda siz xətrinə
Dəymişmisiz –
yəni ki, biz.
Uca boyun, qədd-qamətin
əymişmisiz –
yəni ki, biz.
Qazan bəyə vəsiyyəti qalmış olub –
Sən Qazana.
Ölür ikən at ağızlı Aruz varmış,
onu qarğamış olub –
Kim ola bu?
Baybura bəy, dedim sənə,
boynun burma.
Salur Qazan, qaş-qabağın
tökmə, dedim.

Mən nə edir ?!
Bəy igidim, xan Beyrəyim zəbun oldu,
Mən nə edir?!

Baybura bəy, sən bir igid babasısan.
Gözlərində yaş qalmadı –
axdı getdi.
Qəlbin sənə nələr çəkdi,
qəm selləri aşdı getdi.
Mən nə edir ?!
Susma danış...
Danışma sus...
Göy üzülə baxışma, sus.
Sus ağrılı,
Sus acılı.
Amma məyus,
amma məyus.
Mən nə edir?!

Qisas dedi bəy yigidim,
Beyrək qisas dedi, getdi.
Aman dedi, Salur Qazan,
qisasım al.

Bir də dedi:

Qiyamət günü əlim yaxasında Qazanın olsun,
almazsa qisasımı.

Taxsırlar Qazanın olsun,
almazsa qisasımı dedi.

Bir də dedi:

Az qalıb qiyamət gününə,
Bu boyda toya-düyünə.
Üç-beş namərdin küyünə
Min igidlik yas düşəcək.

Baybura bəy, sənin oğlun
Haqq dünyasına qovuşdu.
Tanrı inayət elədi,
Tanrı, sən kimsən, soruşdu.
Sənin oğlun uca göydə,
Mənim qanım Aruzdadı –
Eləcəyə eyib durdu.
Qisas-qisas bağıraraq deyib durdu.
Mən nə edirəm, mən kiməm ki?!

Uca Tanrıdan səs gəldi:
“Bu oğlan mənə süs gəldi.

Niyə qisas yerdə qalıb?
Alın bunun qisasını!”
Uru durdu Qisas gəldi.
Salur Qazan, görürmüsən sən onu?

Beyrək, canım qurban olsun Xan Qazana
dedi, öldü.
Beyrək, qanım qurban olsun Xan Qazana
bu qan çaydı, bu qan seldi?!
İndi, bəylər, deyin, bəylər, deyin mənə.
Uca Tanrının sözünü,
Şəhid Beyrəyin səsinə
Eşdirmisiniz ola?!
“Alın bunun qisasını” –
Tanrı dedi.
Mən nə edim ?!
Salur Qazan, sən nə dersən?!

Bu gecə Tanrı gecəsidi,
Baybura bəy, üzün gülsün,
bu qəm-qüssə keçəsidi.
Hər bir igid köçəsidi
bu dünyadan.

Amma dayan,
amma dayan.
Salur Qazan, bax, yenə də
qıya baxdı,
Qaragünə üzün tutub,
aya baxdı.
Durun, qalxın,
Zireh geyin, qılinc taxın.
Baybura bəy,
Beyrək kimi igid qanı
yerdə qalmaz,
Mənim sözüm iki olmaz.
Uca Tanrıdan səs gəldi,
bu oğlan mənə süs gəldi.
Aruz Qoca namərd çıxdı,
axırımız pis gəldi.
Mən nə edirəm?!

Salur Qazan,
bu qan səni tutar ola,
sən Aruza can dadlısın göstərməsən.
Salur Qazan,
elin-yurdun batar ola –
istərmisən?

Qız-gəlinin durna kimi göy üzünə qatar ola –
istərmisən?

Qiyamətin bir günündə
Beyrək sənin boğazından
dartar ola –
istərmisən?

Bu qan səni tutar ola,
Sən Aruza can dadlısın göstərməsən.

Durun, bəylər, uru durun!
Aruz Qocaya saru durun!
Bişirin aşını gətirin.
Durun, durun!
Gedin, gedin!
Anın başını gətirin!!!

Salur Qazan, elə baxma,
Boynunda bəylik yükü var.
Qaragünə,
Şirşəmsəddin,
Hər kəsin pisi, yegi var.
Mən kiməm ki –
Nə vardısı, sizə dedim,

Mən nə edir?!

Uca Tanrıdan səs gəldi,

Bu oğlan mənə süs gəldi,

Bu oğlan mənə süs gəldi,

süs gəldi...

Uca Tanrı, mən nə edir?!

Mən nə edir, uca Tanrı?!

Mən nə edir?!

Yenə gecə.

Yenə necə yorulmuşam.

Həpsi bəylər getdi ola...

Dəxi mən də durum gedim.

Uca Tanrı – mən nə edir?!

Mən nə edir?!

Bəkilin Xatunu:

“Dilim, dilim, vay dilim...”

Uca Tanrı, uca Tanrı,
Üzümü yenə sənə tutdum...
Susdum qəlbimdə gizləndin,
Şəfqət damarım süsləndi.
Səndən başqa həpsi yalan,
Səndən başqa həpsi boş,
Hər nə vardı, unuttum.
Üzümü yenə sənə tutdum,
Qoca dünya, uca Tanrı!

Bu duyğular
yenə işığa büründü ola.
Bu uyqular
yenə mənə göründü ola.
Bu sənmişən Dözən oğlu?
Dözən oğlu Alp Rüstəm, bu sənmişən?!
Dəli Dondar, bu sənmişən?

Şirşəmsəddin,
Qarabudaq...
Bəy yigidlər yaşıl-yaşıl,
budaq-budaq,
Yarpaq-yarpaq
Gəlib girdilər uyquma.
... Dayan, əl saxla, sakın!
Mənim öz sevgilim var –
bilməzmişən, bəy yigid?!
Mənim öz sevgilim var –
gəlməzmişən, göz açıban gördüyüm,
gülməzmişən üzümə?!
Mənim öz sevgilim var –
bilməzmişən, bəy yigid?!..
Qız ikən gördüyüm,
Könül verdim
Alp Rüstəm var –
sənə neylər, bilirmişən?!
Dilim, dilim, vay dilim!
Dar ağızımdan oğurlayalar,
səni kəsib doğrayalar,
dilim-dilim.
Mən gedirəm Bəkil ilə –
bilirmişən?!

Bəkil məni ata yıxdı,
Az qala idi canım çıxdı,
Yəhərə məni elə sıxdı
ağca mənim üzüm al qan oldu,
Təpəgözün sitəmləri yalan oldu,
Bədənimdən ruhum çıxdı, talan oldu.
Bir ah dəxi çəkəmmədim,
arxaya da çönəmmədim.
Al ayğırı Bəkil bəyin uçdu getdi,
Elə bildim quşdu getdi.
Bir ah dəxi çəkəmmədim,
arxaya da çönəmmədim...

Sabah-sabah iki qardaş uru durdu –
Alp Rüstəmin iki qardaş bəbəyi.
Bəkil ilə oyun qurdu –
Alp Rüstəmin iki qardaş bəbəyi.
Bəkil məni ata yıxdı
Burdan vurdu, ordan çıxdı.
Gözümü yumub açdım
Alp Rüstəmi görür ikən görməyəydim.
Bəy yigidin gözü qızmış,
Hərzə-hərzə sözü qızmış.

Əlində baltanı görür ikən görməyəydim.
İki qardaş bəbəyini qanına qəltan görür
ikən görməyəydim.

İki qardaş
biri mənim bir əlimdən,
biri o biri əlimdən
tutmuş oldu.
Yerlə sürüyə-sürüyə
Bəkil bəyin hüsuruna
atmış oldu.
Ölməz ikən
öləydim mən.
Bəkil məni
yerdən aldı ata yıxdı.
Baxtım mənim
ordan batdı, burdan çıxdı.
Mən Bəkili sevə durdum.
Övrət oldum, evə durdum.
Ana evim, baba yurdum
atdı məni.
Mən Bəkili atmadım.
Alp Rüstəmi unuttum getdi,
Göz yaşımı qurutdum getdi.

Bəkil mənə ceyran deyib oxşar oldu,
Canım canına qurban deyib oxşar oldu.
Nə elədi, eləmədi – uddum getdi.

Bu duyğu yenə gəldi –
İşıqla gəldi.
Bu uyqu yenə gəldi –
nerdə qaranlıq?!
Ana evim, baba yurdum...
Gözü qanlı, sözü qanlı
Alp Rüstəm...
İki qardaş bəbəyini
öldürən zəlil olur –
necə qıydın sən onlara,
sən ki qıyan deyildin?!
Bu dərdimi bilən yox,
Göz yaşımı silən yox.
Sənə xatun olardım,
qapımıza gələn yox.
Elin Qoca oğlu
qapımıza gəlmədi,
Hasarı aşıb gəldi.
Dəli Dondar,
Şirşəmsəddin,

Aruz Qoca
düz yolunu çaşıb gəldi.
Alp Rüstəmə çatan olmadı,
Onun təkin qılınc vuran,
Onun təkin ox atan olmadı.
Bəkilin atı yürək çıxdı.
İki qardaş, iki qardaş
başımı qatıb gətirdi.
Ağ əlimi, ağ əlimi
arxadan çatıb gətirdi.
Al ayğırın ayağına,
Bəkil bəyin qabağına
daş kimi atıb sərdi.
Bəkilin atı yürək çıxdı,
Yoxsa Bəkil neyləyərdi?!
... Dilim, dilim, vay dilim!
Ağu dilim, haray dilim...
Alp Rüstəميم uru durdu,
Necə durdu...
... dilim, dilim, vay dilim...
... ağ dilim, haray dilim...
bir az amma gec durdu.
Bəkil məni ata yıxdı,
Bərk-bərk yəhərə sıxdı,
Az qaldı canım çıxdı,

amma çıxmadı.

Mən Bəkilə xatun oldum

evinə sütun dirəyi,

yatağına qadın oldum,

canım çıxmadı.

Bir gün oldu, bir il oldu,

Alp Rüstəm zəlil oldu,

unuda vardı hər şeyi –

canım çıxmadı.

Dilim, dilim, vay dilim...

Sən biləndi, qoca dünya, sən biləndi,

mən nə bilim?!

Uca Tanrı, uca Tanrı!

Bəkilə köməyə gəlginən.

Canına ağıl qoyginən,

Kölgəni əsirgəməginən.

Bəyim Bəkil, canım Bəkil,

Hirsli başda ağıl olmaz.

Qara daşda ağıl olmaz,

qaravaşda ağıl olmaz,

xanım Bəkil.

Olsa əgər nağıl olmaz, bilirmisən –

Qorqud Ata bizə nə der?!

Bəkil, Bəkil,
uru durgil, ava vargil.
Unut, unut qəm-qüssəni.
Bəkil, Bəkil,
Unut, unut hər nəsnəni.
Unut Oğuzu,
Unut Qazanı,
Unut, unut, unut məni.
Dilim, dilim, vay dilim,
Ağ dilim, haray dilim...

Qara başım vaylı imiş,
Bu nə uyqudu görürəm?!
Qara başıma nələr gəlmiş,
bilirmi ola uca Tanrı?!
Xan Bəkilim
Al ayğırdan yerə dəydi,
Qəddin əydi.
Uca Tanrı!
Bu gələn duman duman deyilmiş,
yağıdı ola.
Uca Tanrı!
Yurdum-yuvam dağıldı ola,

Oğlancığım,
iki gözüm İmrancığım
çağadı ola.
Dəxi ona qıymaginən.
Düşməinə varmaq istəyir,
Qoymaginən.
Bəkil, Bəkil, ay Bəkil!
Oğuzə ərməğan
çox başlar göndərən Bəkil.
Düşmənləri darmadağın,
ışıqların söndürən Bəkil.
Bəkil, Bəkil, ay Bəkil...
Bu oğlan çağa oğlandı
dəxi ona qıymaginən,
düşməinə varmaq istəyir –
Qoymaginən.

Dözən oğlu, Dözən oğlu
Alp Rüstəm, hey!
İki qardaş bəbəyini
öldürüb zəlil gəzən hey!
Bu oğlan səninki olsaydı,
Bu gecə həminiki olsaydı...
Dözən oğlu Alp Rüstəm hey.
Zəlil Rüstəm hey.

Şirşəmsəddin,
Dəli Dondar,
Qarabudaq hey!
İki qardaş bəbəyini
öldürənlər zəlil gəzər,
Alp Rüstəm hey...

Bəkil, Bəkil!
Sən oğlana,
Sən İmrana qıymaginən.
Düşməinə varmaq istəyir –
qoymaginən.
Bəkil, Bəkil!
Hirsli başda ağıl olmaz.
Bu boydana nağıl olmaz,
gerçəkdi bu.
Qorqud Ata aldatmasın
bizi, Bəkil.
Qara bağrımı dağılatmasın,
Bəkil, Bəkil.

Qorqud Ata, uca Qorqud,
sən Tanrıya bələdçi ol.

Sən Tanrıdan mədəd dilə,
bilədçi ol.
Bil biləsən.
Oğlancığım uru durdu,
Uca göylərə üz tutub, Tanrıya bidət gətirdi.
Sənə mədəd gətirdi.
Qorqud Ata, uca Qorqud!
Qoca Qorqud...

Dilim, dilim, vay dilim.
Mən nə bilim, hardan bilim?!
Tanrı eşqinə,
Tanrı adına
Aç bu uyunun əl-ayağın,
vəqəni vəqəyə düzüb getsin.
Aç bunun əl-ayağın,
uca-uca göy üzünə
süzüb getsin.
Oğlancığım, İmrancığım
Səsimi uca Tanrı,
ünümü Qorqud Ata
qayət eşitdi ola.
Qara kafir səni yerə
yıxdı – bir işdi ola.

Qalx ayağa, qeyrət elə.
Uca Tanrı, bu ki öz qulundu, şəfqət elə.
Qalx ayağa, oğlancığım,
İmrancığım!
Uca Tanrı ol qulum
qırx ərcə qüvvət verdim
der – eşitdinmi ola?!
Qırx ərcə qüvvətli oğlan!
İnsafılı, mürüvvətli oğlan!
İmran, İmran!
Mən anana dönginən.
Baban Bəkil Xan Qazana
küsüb durub,
ürəyini üzüb durub.
Ana dönginən,
mən anana dönginən.

İmran, İmran!
Padşahına asi olan
Ömürünə yaz gətirməz.
Padşahına asi olan
düyününə saz gətirməz.
Padşahına asi olan
işini rast gətirməz.

İmran, oğlum.
İllər öncə
yenidən doğulum derdim.
Bircə Oğuzə dönəydim,
Alp Rüstəmə görünəydim,
Dizin-dizin sürünəydim
Anama, babama saru.
Oğlum, oğlum,uru durgil.
Yenidən doğulum derdim...

Dilim, dilim, vay dilim.
Dərdim dilim!
Kəsəydilər dilim-dilim,
Üzəydilər dibindən.
Qorqud Ata!
Sənə deyim:
Ölürsəm kəfənə deyim.
Oğlumu səndən istirəm.
Uyqu getdi,
Uyqu bitdi.
Qaranlıqdı hər yan niyə?
Dayan, niyə
Qaranlıqdı?

Bu, Bəkildi, bu, Qazandı,
Bu, Rüstəmdi,
İmrancıqdı...
Şükür, uca Tanrı, sən
İnayət etdin qəlbimə.
Şükür, şükür, mürüvvət etdin qəlbimə.
İndi dəxi
Bəkil bəy də sağala durdu.
İndi dəxi İmrancığım sığala durdu.
Qəbrə qoyun məni,
qəbrə.
Ala Dağa ava varan
bəy yigitlər baxa dursun
qəbrimə.
Şükür, şükür, uca Tanrı,
Şükür sənə, qoca Tanrı.
İnayət etdin qəlbimə.
Dilim, dilim, vay dilim...
Ağu dilim, haray dilim...
Kəsiləydin dilim-dilim...
basılaydın səbrimə.

Çıxınız uyqumdan, çıxınız.
Yaşıl-yaşıl,

Budaq-budaq,
yarpaq-yarpaq
çıxınız.
Dəli Dondar, Şirşəmsəddin,
Qarabudaq,
çıxınız.
Bu kiçicik ölümdən
Tanrı qurtarsın məni.
Çıxınız gediniz
elinizə-obanıza.
Köməyiniz Qorqud olsun.
Qəlbinizdə umud olsun,
Göy üzünüz gömgöydən də
Gömgöy bulud olsun.
Biz burada qalar olduq,
Oğuzə havar olduq.
Yum verəlim, dəxi gedin,
Çıxınız uyqumdan, çıxınız.
Dua edin,
Uca Tanrıya dua edin.
Qol-budaqlı ağacınız kəsilməsin.
Dua edin.
Bulağınız qurumasın –
Dörd yanınız hayan olsun,
Düşməniniz yarımasın.

Çıxın, çıxın.
Gedin, gedin.
Bəkil üçün dua edin.
İmran üçün dua edin...
İki qardaş bəbəyini
Öldürüb zəlil gəzən,
Düşmənlərin
Güldürüb zəlil gəzən
Dözən oğlu Rüstəm üçün dua edin.
Dua edin...
Dua edin...

İÇİNDƏKİLƏR

“KİMSƏ YOX XATIRLAMAĞA, UNUTMAĞA DA
KİMSƏ YOX” (*Vaqif Bayatlı Önar*) 3

“İNDİ NAR YETİŞƏCƏK” (*Ulucay Akif*)... 6

NAR ÇİÇƏKLƏRİ

Alın yazısı hədəf yazılmır...	14
Unutmağa kimsə yox	16
Kim dedi ki, simurğ quşu var imiş...	18
Payız sevgisi	19
Sən axtardığını itirməyiblər	21
Bu görüş də bir qəribə nağıldı.....	22
Yol – 1	24
Gəldiyim yolla	25
Nar çiçəkləri	26
Yaşa bu dünyada.....	28
Divar önünə	29
Ölərik – ayılıb görrük ki, varıq	31
Büllur qab	33
Səninki yenə də səndə qalacaq.....	35

Hər şey təzədən	37
Mən öz üfükümə çatdım bu səhər	39
Təkcə özüm özümlə	40
Ağ atlı oğlan	42
Beyrəyin kafir qızı ilə vidalaşib əsirlikdən qaçması ..	44
Sənin yolun	46
Mövzu... ..	48
Mövzunun variasiyası	49
Günahlarım	50
Peşmançılıq	51
Qurban olum, axı mənəm	53
Bu dənizin sularını	54
Ruhani ata	55
Məni daha gözləmə... ..	56
Vaxt gələr	58
İşıq qalib arxada	60
Tənha fişəng	61
Bu nə işdi?!	62
Saman çöpü	63
Dünyanın sonuncu tənha adamı	64
Allahım, sən mənim ürəyimdəsən	67
Bu gün	69
Torpaq oğlu	71
Mən elə sizəm	73
Dünya sənin bir ömürlük intizarın	75
Biz – buyuq	76
Aqamemnonun döyüşçüsü	77

Qəribədir, deyilmi?!.....	80
Su pərisi	82
Bu faldan bir ömür çıxart.....	84
Yağışlar başladı	85
Ölümün mənim olacaq	87
Haralara gətirəcək bizi bu yol?!	89
Bu yol gətirir mənə	90
Yəni	92
Sən də mənə Allahdan danışsən... ..	94
Köhnə nağıl	96
Sən yenə yoxsan	99
Etiraf – 1	101
Etiraf – 2	102
Min bir gecə.....	103
Günaydın, köhnə dostlar!	105
O gün	108
Ölü quş olub daş kimi düşəm.....	109
Üzüaşağı yağmaz yağışlar	111
Var-gəl	113
Bu dəniz bu dağa yaman oxşayır	116
Sehrbazlar dərəsi	117
İnan ona... ..	119
Cavabsız suallar yağır.....	120
Ruh gözün baxdığı yerdə.....	121
İz ləpirdən əvvəl qabaqda neynir?!	123
Yol – 2	125
Pıçıltı	126

Bir şeir boyda gecə	128
Məni başqasından gizlətmək çətin	130

**“KİTABİ-DƏDƏ QORQUD”DAN
SİRRİÇİNDƏ NƏĞMƏLƏR**

Dədə Qorqud: “Mənlik deyil”	134
Boğazca Fatma: “Ümid qaldı sabaha...”	142
Dədə Qorqud: “Mən nə edirəm?!”	147
Bəkilin Xatunu: “Dilim, dilim, vay dilim...”	155

Çapa imzalanıb: 17.10.2025
Format: 70x100 1/32. Qarnitur: Calibri.
Həcmi: 11 ç.v. Tiraj: 300.

Hüquqi ünvan: AZ1005, Bakı şəhəri, Səbail rayonu,
Nigar Rəfibəyli, ev 4/52